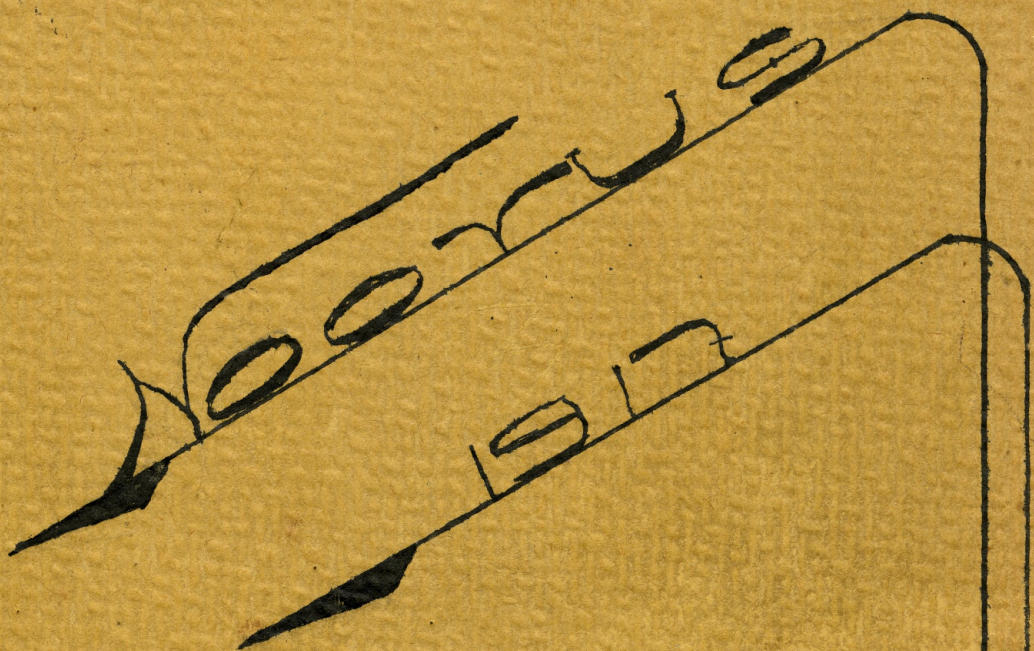
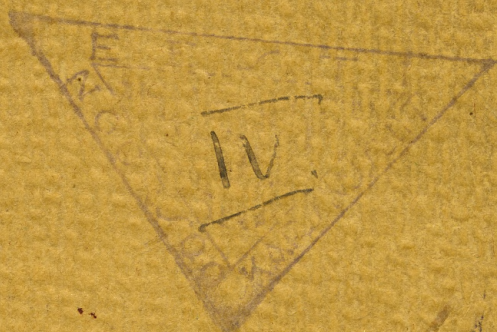

8

Noorus

12 1917

N° 8

1917

PEDAGOOGIKA
ARHIIVMUSEUM
FOND K 15370-8

Moore

Ms

121

ARHIVUM
PEDIAGOGIKA
FOND K. 2-20-2

Böcklin. Surnuti saar

H. Kesa

Määrused lugijate kohta.

1. Iga ^{pub. lase} lugija ^{shurnaali} ^{ainult} ^{kuulge} ^{üksikult} ^{lõpsumaksiga} ~~pub. lase~~ shurnaali lugemise eest 5 kopikat ^{kesta} maksma.
2. Iga ^{pub. lase} lugija võib shurnaali ainult 2 päeva enne käes hoida. Vastasel korral maksab ta iga kauem sinni pütud päeva eest 5 kopikat trahvi.
3. Lugijad saavad shurnaali tähestiku korras.
4. Shurnaali eelasi anda võib ainult ^{asjaaja} toimetaja loaga.
5. Lugijad vastutavad shurnaali puhtuse eest. Hinnamäärimise korral maksab määrija toimetajale äraarvamise järel trahvi. Kulatud on ka shurnaali äärmaksusi taha.
6. Shurnaali äraarvamise puhul maksab kaotaja kolmekordse shurnaali ^{ainelise} (kuulge) hinna välja.
7. Toimetajal on luba lugijat, kellel tal raskusamine raskendud ehk võimatu, erialgu välja jätta ja shurnaali järgmisele lugijale eelasi anda.
8. Kooliõpetajatel-lugijates on esõigus õpetuste-lugijate es.
9. Kooliõpetajatel on erand esimese punkti kohta / direktoril ka 3. punkti kohta /.
10. Kes reid määrusi ei täida, toimetajale „Nooruse“ lugijate nimikirjast maha.

„Nooruse“ pääkoosolek.

Handwritten text at the top of the page, possibly a title or header.

Handwritten text line.

Handwritten text line.

Handwritten text line.

Handwritten text line.

Handwritten text line.

Handwritten text line.

Handwritten text line.

Handwritten text line.

Handwritten text line.

Handwritten text line.

Handwritten text line.

Handwritten text line.

Handwritten text line.

Handwritten text line.

Handwritten text line.

Handwritten text line.

Handwritten text line.

Handwritten text line.

Handwritten text line.

Handwritten text line.

Handwritten text line.

Handwritten text line.

Ulgorand

K-us

A. Johansson

K-us

Tetmaier. Põhjale

Le

Vambo

H. Ulgorand

K.

Vambo

L. Beck

J. Sisask

H. Tetmaier. Põhjale

~~Ulgorand~~

J. Sisask

Teleschev. Ulgorand

A. Johansson

K-us

J. Sisask

H. Ulgorand

H. Tetmaier. Põhjale

Iron-i-Mooses

Paisike

Melanchoolia

Väsinud rändaja

Jõulukoht

Kesk sügisteule viit

Armastus

Kodu mets

Kaks inimest

Talvluule

Mispärast

kirmus ohver

Tahaksin kuulata

Kaks helitööd

Õnn

Luule teodanguite vormist

Kolm luuletust

Teel

Võitlus

Uus sonett

Kes oli see

Tee

Palve

Jubitaar

Tähtisaband

Valgustud axendi poole

Määrusol

Shurnaalile tulnud kirjad

Vastused shurnaalile tulnud

kirjade pääle

Tanond

Ulgorand

MELANHOOLIA

Tule lumi

Ma olen noor ja rõõmus, õnnelik, vallatu.
Kevade oli purpuristis. - ja siis leidsin ta,
leidsin, mille järele olen igatsust tundnud ju
ka lapseks - leidsin oma armastuse! -

Helitavil, hõrmit kevade ja suvedast, pai-
tavil suve õit tundsin rüsurat igatsust oma
armastuse järele, mis minust kaugel elas. Ood,
nii vaiksed! Kuidas lamasin nuttes sängis, reku-
tult! - ja välgas oli nii itus, partav! O olinste-
ma, olexsin olnud temaga! - ja meie elasime-
tuma täis saladust, - mina igatsedes teda.

Suvi oli nii hele, valge. ja siis ütles ta mul-
le: „ma olen otsani sinu oma! Otsani sulle jää-
dav, mu armas!“ O pürita õnne, kõrge - ilmaol
päiksepaistised! Kuid igatus - kuidas see mind
piinas; otsata igatus! Ihkasin näha teda, teada,
et ta minuga on, kuulda ta häält: sõnu, naeru!
Kuid olen nii üksik - üksik...

Sügis tuli...

Oh kuidas olen kartnud teda! Kuidas kartsin
lund! Kuidas ahastas, nutsin, kui lumi kevade-
höied kattis.

Ja nüüd tulid nad - sügis ja lumi.

Õnn pole kunagi minuga olnud. Ei ole ku-
nagi teda põhjani võinud tunda.

— — — —

Sügis viis mu kõige kallima, „mu magusa õndse-
se.“ Viis...

Selle oli ta kutsunud, keda olin nonda kaua
oodanud, kes oli tulnud, ligi olnud, kuid nüüd läks
ta! Ta läks, et arvas mind tulitavat, arvas ennast
liig väärteotuks! -

Õnn läks...

Tuleb lund... hõljudes...

Tule lumi! Tule!

Mu kõrk armastus on surunud... haavatud on hing,
ta ei karda enam külma... külm karastab teda,
ei karda lund...

Tule, oh lumi! Mu hing ei karda enam sind. Tu-
le! Tule ja karasta mu tursuvat, haavatud süda!
Karasta teda! Saada julgust, jõudu... Karasta kõ-
vaks, külmaks, kui sa isegi... Saada julgust võid-
da! -

Oh talv!

Talv! - Kuidas ihkan sind! Kuidas tunneb sinuga
kaasa rind!

Ihkan sind, sa kurb, lage, sii lumiste, hõljate la-
gedatega, sinistega kaugel, hõõmas metsa, puit, ja
taevaga.

Vennad oleme. Nii vali, nii karm kui sina - ole
minagi.

Nii luuline, kuid hall, külm ja tõsine on ka
minu hing. Sa muutud vahest soemaks; - nii muut-
un mina rõõmsaks, kergemulks. Kuid pärast
oled sa jälle külm - on minu hinges tõsine ... hall.
külm...

Kui oled alati talv - kõle ja külm! Oh, et
ei tuleksgi kevade - kui ei tuleks! Kevade neitsi! :
hõõn hestli - oh ära tule! Ära tule - mu hin-
ges on hõõmar, on jää! Ära tule neitsi! Ära tule,
ära tule sellele, kelle hing ei või enam tun-
da ühtgi neitsi. Jäta mind talvega! Jäta
mind mu juunistara, melanhoolse talvega!

Võidelda tahaks

Ma hõrn hing on surunud! -

Nüüd tahaksin võidelda, tahaksin võidelda!

Tahaksin tött, tahaksin suruda valit!

Endale ei või ma enam midagi teha - minu
hing on surmani kurb! - Tahaks võidelda tõe eest,
tahaks vabaduse eest võidelda, tahaks minsur eest võit-
delda! - - -

Kumas kerade taevas. - Öhtust oli kollane, hele-
hommikus tume, sinine. Ja hing oli rõõmus, hingel
oli lootus...

Taevas on hall, pleekinud. Hämar on taas, ja
hamar hinges; tume on ümbruses...

Tahaks kõike valgustada, tahaks hääld teha
neste, kellele seda veel saab! - Endale ei või ma mi-
dagi.

Võidelda tahaks!

K.-us.

Väsinud rändaja

Kohab meri, mühiseb maru, kohutavad tuuled vabaduse tuhinas. Laksuvad lainid ja vahutavad vööd. Mürinal kukub vesi kõrgelt tammist alla ja tormab vabadasele... laiale merele.

Lustilised lainid ja vallatumad tuuled edasi kohutavad kestavad taxistamata; ainult inimene, tema on nii väetü, et ta siia raha ja tröösti on tulnud otsima. Kuid lainid ei kuula sind, tuuled ei too sulle tröösti!

Ta seisab ja vahib kohutavaid vööde mängi, mul täis härra, vahib ta vahutavat vee joonnu, mis vallatult hõbe pisaraid õhku paisates edasi lööma b.

Oh inimene! Ära küsi roogelt, vallatult vabalt, elust, armastusest ja kadunud õnnest, ta ei vasta sulle, see õnnelik, vaba olend, ta ei saa aru su seisukorrast, su kannatusest - ära oota temalt vastust.

Ja inimene on mulekestel...

Ei leia ta raha ega rõõmu elust, ei saa vastust loomavalt lainelt, kaasinimestest. Ka säält olid pidanud sa taganema. Säält valitseb ainult häda, vilitsus, mis omist pahedest tekkinud; säält on olemas ainult oma kasu tagajär poliitik; säält hinnatakse sind ainult su teost, mitte su püüetest, sest need kaovad ühe põrguliku müra sse. Tegemiseks võimatuks, ainult

kõige ja kumardav kõige võrrad sääl päätegu-
raks jääda ja siis rõõgivad targad, need on piüded,
millest meid hinnatakse - jah, need on piüded
muldida, roomata, orjata! Kuid kõrgemad mõt-
ted, need jäävad ainult mõtteks... ainult mõt-
teks!

Ta kannatas lõpeb ja näeb, et talt midagi
kogu ei või tulla, - mitte unse kogu ei tahtnud
ta - ja ta korjub ühes mürisava ve kohinaga:
"Ei tunne ma rõõmu ega jumalat, ei patu ega
taevast, ei armastust ega õigust." Mul on ainult
mõtted mu hääd, kõrged mõtted, mu seltsimehed,
teistest põlatud ja nüüd kihutavad nad mind
surma... Mu mõtted, läheme!.."

Moru paenutab puid, pillub puitpuid, vis-
kab valusalt rooge, viib väsinud rändaja ran-
da...

Alexander Johansson

Jõuluõhtu

Tahmane, süüser lamp valgustab süngelt, kurelt külma kadunalust ürgast. Lambi kohal ripuvad laes suured, mustad, rõgised ämblixuvõrgud, tase liiskuvad. Laual, mille ääres põduve, elatavad emake istub, on tükike liha, leiba ja majaperemehelt saadud musta saia. Vanakese õudne, sünge nägu on kiras ja riigavist kortest otsaesisel rõõb raskeid saatuse hoopse näha, mis vanakest elatub, nagu tumeid sõbrad lahkumata saatnud. Aukarajunud, kahvatud silmad on punasest nutetud, sest see on esimene jõuluõhtu tal üksinda, vaesust ümbritsetuna, pidada.

Ta mäletab veel väga hästi endisi aegu, millal ta mees kodu oli ja nad rõõmsasti laste seltsis jõule pidasid. Tegid seda mäletas ta veel, kuidas ta isamajas oles jõuluööl kirikus kais ja kuidas siis praetud liha ja vorstid hääd olid... Nüüd oleksid nad veel paremad, kuid neid pole.

Vanake astub prillid ninale ja hakkab siis tase häällega, millest kannatus, kurbus ja hinge piin kostab, laulma.

„... Vaine viitõ vangipõlv,
Kus patt ja põrgu tuli
„Õõd ja päevad piinaks oli,
„on nüüd hoopis hävitatud.“

Nüüd sõnad kostavad nii kummalistena, ebaõige-
na tema arvates, sest kuidas rõõb uskuda, et vangipõlv
lõpnuol on, kui ta oma mees vangis ja poeg, tead-
mata kus, kas Siberi taigas ümber hulgub, või kodumal
redus on, või alles eluaegse sunnitoolisena töötab, ehk
raske ette kujutada, mis teeb.

Vana emake peab aga kodu külmama, nälgida

ja tiste sõnu kuulama. Enam kui üks kord on ta kuulnud naabrite suust: „Sina ka mõni inimene, — mässaja kedima! Hussul mees on?”

Nii see on — „Vaene, vilets vangipõlv, on niid hoopis hävitud,” kurd tema, vaugi ema ja naine, piab rikka veel üksi omas külmas urkas jõuluõhtut pidama, ja õnnetu saatuse üle kurtma...

II

Maal, talu saunas, piab sõjamehe naine lastega pühi-jõule! Laual on väike kruusike, kus otsas paar ärapõlenud küünlajuppi veel süttseb, mõni komprexi ja viis-kuus närbunud õuna-kassi — see on kõik, mis emal oma neljale lapsele jõuluks mainitena anda on. Rõõmsad lapsed jooksevad toas, sest on ju „jõuluõhtu” — seda nad teavad, kuigi temast mitte aru ei saa. Hoopis teis-sugune on ema meeleolu — ta loeb, laulab, jõuluõhtust teadlik oles ja aru saajis, et see on aeg, mil suur rahupõlv on taeva all, vaen otsa saanud ja Jumalal inimestest häädumel on! Kurd „rahupõlv” on nii suur, et iga päev sõnum võib tulla, et ta mees „rahupõlves” surma saanud, ehk et vaenlane omagi pesaparka ähvardab! Ja küll on rikka ka jumal, kel sarnasist inimestest, kes muud taha ei mõista kui üksteist tappa, häädumel on! Ehk kes teab — egas jumalal vaerist inimestest, kes võitlevad ja surevad ja kelle omakend saunaurgastis rülgivad, häädumelt pole, vaid neist, kes lossides peidustavad ega mõtlegi tapma minna, sest mida jõrgut sa rikkatavad, kui kuldade muidugi üksteist ja aknast küllalt tuleb ja küllalt sellestgi tapmisest jätkub, mis vaesed tapavad — vaat neist, kes nii tulevad ja mõtlevad, on jumalal häädumel, sest egas nemad ju ei tapa!

„Suur rahupõlv on taeva all...” laulab inimene, kel mees sõjaväljal ja kelle põdurad lapsed nälgised ja poolkalasti on.

III

Elu tri: valgustatud tubades liiguvad saksad oma rõõraste kessel kord ühest, kord teisest asjast rääkides. Säär on näha liikumas herrasid ja prouasid äge laialisest ringkonnast: päha näoga varisur oma teenda teirepooliga, paksu keest, paiga ja sinise vatiga koolidirektor, oma pojaga (kus sama kooli õpetlane, kus isa direktor on), salakavalat ääga, nagu vaat, ahnu poolt laialt tuntud paks kaupmees, oma värvitud põskedega colera tütrega, ja kureta, noor arst, kes harva mõne kirgliku pitgu kaupmehe tütre poole saadab, ja halle tesi... Kõik nad liiguvad ja räägivad läbisegi, nii et pilt õige värvirikas on.

Söögitaval ostavad juba ravend praetud haned ja porsad, mil vähe lootust on hommist päeva näha, sest koosolijate ruumid kiskpaigad on nende hävitamises küllalt harjunud.

Vaene alevielanik tõttab ka oma väikse lapsega rõõralt ja heidab vihar, täis põlgust, pitgu valgustatud akende poole. Viha ne tuul hulub ja ringub, ning ema matub last sügavamini narasisse rüdesse.

Saalist kostab muusika ja tants...

IV

Elu kõrvalises uulitsas, väikeses puumajas on püüda alune rühm koos. Kõik on eorüidega hoolikalt raketad, kuna sees organisatsiooni liikmed, enamasti äppiv noorsugu, jõulupuu ümber koos on: Keit on pide! Kostavad muusika, laulud, itulegijate kord nutvad, haledad, ja viharst ülevuavad häälid. Peitakse kõnesid, mängitakse, juuakse teed ja ollakse rõõmsad, kuid iga väike krabim nagu kohutab koosolijaid.

Korraga kuulurkse uuse tagant tugevat kolinat. Jek, tsek ... "korjub esotsas olis isik, uuse avamisega viivitades.

"Tahh, kurat..." sosistavad hirmunud häälid ja hirmu värinad käivad üle koosolijate.

- Siis teate, mis ütelda - Antoni sünnipäeva ja jõuluõhtut prame, "õpetab juhataja.

Valmis kirjutatud kõned pillutakse ahju... ahju, ja et
segadust katta, hakkab juhataja üht raamatut luge-
ma.

Kui uks avati, tulus salakond möögamehi ukse, vi-
hast punavate nägudega ja laskivalmis revolvrtega.

"Läksid, saadana rahad, kes nad süa kalla saa-
tis?!" räägiti muutunud toonil.

"Tsch, nad pole veel esinud välgas - võivad veel kuul-
da," hoiatab juhataja.

Värsi sammusid petitud möögamehid uulitsalle ja
kõik vabanesid nagu koorma alt.

Tulevasi jõule peavad küll vist mõnelgi neist, kes tä-
na õnnelult pääsivad, vangimaja õudiste, surmavate
müüride vahel.

Presn sügistuule viile

Kõle sügistuul vilistab vihaselt ja vihiseb linnul läbi kõrvjate, pööraste salu ja üle üsiku kuuse jäändriku, kes pääd kõrvale pöördes iksagi tuule mängikannikes jääb. Ja tuul sahistab ta oosis, tuuskides, vihiseb siis endise kooga edasi, kuskil peatamata.

Kuusk, mis sülla kõrguseni enda poolde elueas on jõudnud kasvada, vaatab pool vihaselt, pool haletades tuule järele ja vajub mõttesse, kunni uus tuule sõit ta neist umale eksitab.

Ta kahtleb päeva, mil ta süa sohu juktunud ja siin enda elurõõru alganud. Siis oli kevade, kui soo samuti täis elu ja ärkamist oli, sattus noor kuuse saame süa, kusk mända sood, leolis endale kina axme ja noor kuusk sirgus, kasvris, kasvris kunni sülleni, kuskol kõrgemale tunguda polnud tal jõudu ega tahet, tahet kõrgust ladval tuult kâes võidelda lasta, koguni ära võita, muritud saada - kuna nüüd palju igapäevast elada on, terve soo loadusega kokkuvõlas.

Ja kuusk raputab oksa, umale ehmatades varust, kus ta ladvale koormaks tähtis tulla. Nüüd ei sallita varust; nüüd, kus tormid ta pääle valutuvad, läinud sure pääle tagasi mõtlema ja näe ratama panevad, kui soos ja ta ümbruses elu kues, kui lilled ja linnud igapäev teda rõõmustavad, inimesed heinatööle minnes huvitust äratavad, kui nad siit mööda viinatite ja rehade seljatähtega venisid. Kõrke mäletab ta hästi, kõrke on ta hooliga tähele pannud.

Shk telv... Kui endine pool mända soo valge, p. me lume varba all magab ja pehmed lumepallid ta oksi õrnalt pastades, vähe alla vajutades, koorma-

vaol. Mäletab, kuidas üheks jahimees koeraga mööda sood
ümber hulguv ja kurdas ta valgele jänesele surmava
pauku annab, kes verega ümbritava valge lume pu-
nasiks värvib. Kõik teab kuusk, ta on palju elanud
ja näinud, palju päripaistetsi päivi mööda saatnud,
palju toime läbi elanud, kannatanud, vihtlikes ja
vastupanulikeks muutunud. Kõik tuletab ta me-
les, kes sügisel metsikut kütust. Nüüd andub
ta täieliselt enese mõttele. Nüüd ajab ta varesse oosa
liigutusega umale, sest ta ei taha ennast ugada las-
ta. Vares, kellega tal nii palju kokkupuutumist on o-
nud, kes tal nii palju on jutustanud. Vares on targem
kuusk, ta on palju kohti läbi käinud, teab, et sood üm-
ritserad põllud, heinamaad ja suur paks kuuse mets
kaugemal taga pool asub, et kuused pütredele ulata-
vad ja muud. Vares teab jutustada, sest ta on palju
lennanud, aga asjasse, põhjusesse ei suuda ta tungi-
da, ta elab ainult ühepäevad liblike elu...

Tõhti lendab vares sohu kuusele kaebama, ja
võrju otsima, kui talupoemus ta jussiga katuselt
kaugelt peletas - siis tuleb ta kuusele kaebama, istub ta
oksale ja jutustab, jutustab päevalisest elu värske.

Kuusk aga kuulab ja meab enda mahajäetud sinni-
kohast, enda vähesed teadmised, kõik muutub tal hal-
laks, teadmatus ta tulev saatus...

Tuul aga vilistab endise hooga ja iksixud lume-
helbed keerlevad meletus tantsus, teadmata kaasa kis-
tuina. Kuusk vajub uuesti mõtteisse, nähes lumehel-
te saatust - kuid nüüd juba rohkem hiledamisse, tea-
des talve lähenemist.

H. Tetmaier

Armastus

Tunde

Mulle nästas, nagu näeksin kõiki tundisid, mis olid mulle määratud elada, — nad lundand minu silmade eest mööda, nagu paar kajakard looja mineva päikese aegu, siis kui päev lõpnud on...

Näd lundand ja nende tiivad, mis valgid, olid minu verest piserdud — ainult viimast kajakal olid tiivad valgid ja puhtad.

Ja ma mõtlesin, et minu surmatund on magus ja varene.

Ja siis tuli naine, seda ma armastasin. Ta vaatas tundlike pätele, mis mulle olid määratud elada ja nähes, et kõik nad verised olid ja ainult viimne valge ja puhas oli, ütles ta:

— Ma tahan, et sa oleks samane, kui teised.

Ma ei kurnnud temalt: mispärast?

Viimaks ta ütles:

— Kust saaks verd?

Ja ma nästasin talle oma südant, andsin noa ja ütlesin:

— „Vajuta!”

Kui ta näe tõstis, et vajuta, mõtlesin: kas suudan hoida oma häält, et mitte teda hirmutada. Ja kui ta vajutas, ei kajatanud ma mitte, valust vaatamata.

Veri, mis purskas minu südamest, piserdas minu viimse elutunni tiivad punaseks, mis olid enne valgid ja puhtad.

Ja ma mõtlen, et isegi mu surmatund on kibe ja hirmus, aga ma ei kurnud, mispärast — ta minuga nii tegi, see naine.

Ta tahtis nonda — mina aga armastasin teda...

Tõlkinud
A. Põhjala.

Kodumets

Jälle näen sind üle hulga aja, kodumets, mu lapsepõlv
sõber! Jälle võin kuulata su armast taset sahinat,
mis alati varis-~~il~~ õhtul kui unelaul mu kõrvas heli-
ses. Kuus igatsen siis su järele, mu kodu mets, kuistaht-
sin oma jääd su vülle penta ja unuda, unusta elu tüh-
just ja rapärsust ja kuulata ainult su häält.

Ei ole kuigi mult jõudnud röövida need ilusad mälu-
tusilapsepõlvest, neist järsepärastest suvipärast, mis sinu
seltsis olin mööda saanud, mil sa jutustasid ilusaid mures-
jutte, mütisid kuigi muu jutust ei või. Sinu jutustid ja
mina kuulasin, kuulasin kunni viimaks mu silmad sul-
gusid ja pea langes su pehmele samblasülle. Siis laul-
sid sa mulle taset ning ma nägin ilusat, ilusat und, mi-
da ainult see näha võib, kel tundmata veel kõik toimid.

Nüüd olen jälle sinu juures, mu vana hää sõber. Sa
oled ikka veel sama, kuid mina, pole enam see, mis ma
sinu juurest lahkudes olin: mu hing pole enam halli-
ka ve sarnane selge, palju on selle aja rüüsi ja põhi-
ja kogunud. Sa aidad seda ja katnud mind trööstida.
Ma kuulan endise häämeliga ja tahtmata valguvad
mul pisarad silmi: Oh, saaksin veel tagasi sellise süütuks
lapses, mis olin!

Vambo

Kaks inimest

Elas kord kaks inimest, nagu neid nüüdgi veel elab.

Kui esimene omad mustad, viirgavaad silmad kuhugi pööris, siis ihaldas ta, - ja sai, sest et ta tahtis... Ilm oma lõbudega avanestalle, kui lai lillindav luhtmaa lapule - arnult käsi siruta, ja lill on käes, astu, ja äred langenud rüppe.

Ja ta noppis neid, lõbusid, kui laps lilli. Kasvaval tuhinal kihutas ta ääretumal lühaleda si, kiskus lumivalgeid ja tulipunaseid kõrekobaraid maast, harrtis hirmuralt nende hirmustavalt lõhnu ning parakas nad lunda, et uute järgi haarata...

Lõbule järgnesid lõbusid - vaevalt oli ta üht neist maitsnud, kui juba time ta tähelepäemist harratas; ühe pöde järel tuli time, ühe päeva järel paljud ja öö järel öö...

Lõpmatusid olid lõbusid, ja ta ei väsinud neid maitsmast.

Ning kui mõned kaebandele üle, siis naeris neid. "Haa. Tere naarid. hüüdis neite näkku, tere

harid, kes igapäevselt puheldate ja ei tea, mis on elu! Ütlein sõda teile: elu on lõbu, ja lõbu alles on elu... Mõistate, vitetsad!"

Ja kui usumatud pääd kõngutavad, siis naenis jälle ja jõi lõbu ja jõi lõbu...

Aga kui lõhud lõppivad, siis suri.

Ning ta oli rahul eninga, sest ta oli kõrk saanud elult, mis sel anda oli - nii ta arvas ise.

Teine-see teine aga ütles, et elu olla vitets, füll ja mitu.

Parandama peab teda, elu!

Ning selline ta ainult elas - kordust ehani täitis ta ja äädgi ohverdas oma ideaatide. Ei olnud puhkust.

Oma lihaste viimse crampliku hingetõmbega tahtis veel tust elu, sellele väetimale itmale, kasu tuua.

Kõrk ohverdas oma aatide, ja mida rohkem oli ära annud, seda enam soovis anda.

Tervis, noorus, jõud - kõrk, kõrk langis ta hõõguval ohvialtariil tühaks!...

Ainult elu jäi veel...

Ja inimene rõõmustas, et oli jäänud veel elu ning nüüd ta ohverdas sellegi...

Ka tema oli rahul surres enesega - sest kõrk oli ta ju võinud anda.

Paljud kiitsid ta elu ja veel rohkemad astusid enimese eluradadele.

Mõned aga ütlesid, et nad mõlemad halvasti olid elanud...

K. Ullorand

Talvkuule

Talvpäev

Forgiti soonivad välgu kuld-kollased jooned ja sirised
vööd.

Kurd tagapool härmatis-metsa, kullatuna talviset
pärsust, särab helkjana lumine väli; vahust harva tumedad
jooned - küngeste, kivide varjud, teda joonivad.

Mets tagapool välja on hääletu - pruun, harva mus-
tava männiga, segavaga hiilgust, püüavad karede let-
tu.

Ja päike, loodinev, punama lõõv, kurd raski cha-
tu veel, läbi härmatand metsa puurib kiiri, nagu kiir-
gavard riite ja helendab kuuse, soomatu lumest. Mets
puuritud kiirist on punane.

Taevas prongine metsa päält, laotub kollaselt
ülal

Talme hommik

Ju vajunud kuu on edela taeva ja ähmaselt pastab veel põ-
vede alt, nend valgustis kollasel laskel.

Täht üksik veel väriseb tül.

Kuust valgustatud säravad lumised väljad, karimaal löi-
gutud varjast, languvist unnuvast metsast.

Ju pastavad taredist punavad tule ja axendist valgusevõid
joosivad tumedal lumel. Ju virgunud pore ja unust lihes
ta valmistab minema lauta. Tontina liiguvad tumelad
varjud mööda lüestunud seiru.

Siis käreseb külmenevad uks ja väriseb kollane valgusüle varja-
tud majadest lume.

Ning pürates lumise õue, kaovad kollase näoga narsed
lauta.

Reed ruulinal liiguvad talvel tül-veer lähel heinu too-
ma. Läbi härmatis metsa, üle karimaa, sõitvad mehed, vestes
kõnnal juttu.

Ja edasi rühivad härmatand hobud, läbi metsa tuxa, kar-
tud lumest ja härmast.

Ja sõidavad reed üle välja, karimaa, soo, nii lagida, palja.
Soo ääres harveneb võsa ja pastab lukt, valkur ja kürgen, kui
kevade pärse. Uletab kaugile, kaugile lumine väli, kullatud
tööd tõuseva pärseste kiirtest. Koormatud lumest kuhjad kui
paluvad, istuvad sandrid, lõestavad lumel.

Luhal liiguvad reed.

Риснищенко. Лоденева пärese kumas

H. Kesa

H

Mispärvast

Mõisa kandimehe naine istub vorki ees ja ketrab. Ta nägu on sügavalt kortse täis. Silmad on vesised ja ääred punarad; näib nagu tahaks ta nutta, aga see ei tule tal, nii ütelda, ärti pääle. Ei-ta ei taha sugugi nutta. Selline ei ole tal vähematgi tarvidustja mis siis itma aegu nutta. Eks ole ju ka küllalt pisaraid valalud, omes pihkes eluajis, sest praegusel ajal ei ole kerge elada.

Ta on ketramisega kibedasti amelis, sest kes tööd ei tee, see ei pea ka leiba saama! Nii on temagi sunnitud töötama. Ja kui tal on ära kedratud, on kapa leib käes. Nii siis - rühi enne!

Mees on veel mõisast töölt tulemata. Noh, egas säältgi nii ruttu ei pääse; ja hää tükk maad ka ka ka käia. Praegu on ta siis üksi kodus, ja kui mees ka tuleb, siis ei ole kedagi enam oodata, - vähemalt praegu mitte. - Kes teab, kust poeg praegu latva liigutab. On juba rohkem aastat mööda, kui ta ära läks - isamaa korterjate ridadesse. Jah, tal on veel selgesti see päev mees, kui ta neist lahkus. - Kuidas olid nad siin kolmeks viiaks aastaks elanud ja oma vilitsaid põllulapikseid hooliga harinud, et paremat saaki saada ja elada. Aga - korraga antakse teada, et sinu pojale on ka tarvis välja minna, vaendaski vastu oma „kodu kodit“ kaitsma. Aga - onsi nül ka oma kodu ja kolle, et ta tarvis kaitssta; - ei, seda ei ole ju neil, sest kui armuline mõisa herra, kelle armust sa praegu siin veel rahelid, hääks arvab sind siit välja ajada, jah - kusun

sul siis kodu ja kolle? - Ja tõesti, ta ei jõua sellest aru sa-
da, mispärast?.. Selle üle ei maksagi pääd nii palju mure-
da, mõtleb ta, - on enne nii olnud, kes selle siis niidagi
imber muudab. - Ei, sest kõrgemad hünad arvavad,
et see on ju isegi päris loomulikult korraldatud...
Siisgi ei saa ta sellest loomulikust korraldusest aru
ja tal jääb see mõistatuses - mispärast?..

Varnbo

Hirmusohver

Kri-kri-kri --- kri-kri-u-hh! kasarmu vararad lähevad aeglaselt, venides lahti, nagu järve mõeldes, kaskeid ehk liig vara ei avata, nagu kahetsedes, et oma kohuse täitmisest ei pääse. Liikumine, rahin. Vararastid tunguvad helid kogud uulitsale. Nagu mingist nägemata just tõugatud, ühinevad nad lainetava rahvahulgaga ning voolavad siis murruna konarlikeks kiviteed pidi edasi. Üksikud salgad värisuvad ja rappuvad nagu määratumas, kohutavas viirus. Kõrduvad nad end nagu kramplikus valus ~~korru~~, kord lagunuvad, kujutades endis hiiglas- võitmata hingepiinas lõnavad või ebamäärase hirmuskestlevad. Ja siis liiguvad nad, need kogud raskest jalgu järel vedades, hõrus pärd kaestlaste najale nõjates.

Esimesena näeb vankevitl sammet kugi noormehe sügav valujoon ümber vihaselt pigistatud suu. Ta kuulab riipub just sis kohas, kuhu kriidiga kohmetund käl suu, kõver nummer on tehtud, närvestanud ning tolmunud minge sugune punakas lill. Noormehe kannul näeb pooljoobnud abielumus, rordunult kirjujastise naise najale tugedes ning talle joobnult meeltesõnu öeldes. Naine näeb raskest ta kõrval, vahitevahel ribedalt läbi pisarate naerates, kui mus laulijoru katsub ajada. Ta on musta-kriju rätik ripub lahtiselt õlgadel mustade juuksesalkade all, mida kaastase joobnud käsi ussisarnaselt laiale pihale on pannud. Jälle ning jälle haarab lehkruja varisev käsi naise nuussumisest kramplikult tursuva keha järve ning pigistab seda kõvasti, kriglikult... Üks nende kõrval kärgatist mustest vahib neid tumist silmist näeb, nagu tahaks ta kaks halli silma oma koopast välja tungida ning kaastaste sagidaks suud.

luskes ühinevate huultele vahele tirkuda. Nähtavasti pole tal enesel, keda suudelda...

Tagapool on kolm-neli sõdurit üksteise umbest kinni võtnud ja katsuvad nüüd üksteist trööstida, aegajalt lahkumisevalus kopitavast kõrist julgustavast lausest võtta ja surudes. Kuid enamasti muutub misugune elagu hiiu keelele või isamaale kohutavaks hääleks, mis tunduvad ennem vihaste, sapiste säjatestena. Ning sinna sisse kõlavad valuseltgiatund, ohked, muutsimine, kärejate öudne tammumine konarlikul kivitel ja külmad, lahkajad saalgate kasakate südametud konaldussõnad. Ilmub kusaqilt nõdramulne naine ja, kaastundlikult nutukrampides inimesi silmates, hakkab mingisuguseid palvesõnu endal käesolevast raamatust lugema. Liigutakse. Hapad ja tee rõõkavad kärejast.

Korraga ajab punase reonga naarmus, kes kunni varxelt kõrge us sammunud, kaela õrli-nüüd paisatab, nagu nulars ta midagi õrge suurt ja valusat alla ja avatud verexuvad huuled liiguvad imelikult, nagu ei jõuaks nad häält süüritada - ning viimaks tungivad kähisedes, hooaupa, tasend sõnad: „Jumalaga kall-lid!“ -

Enam ta ei jõua. Tal poligi tarvis edasi jõuda - keis sõnus pestub isegi juba kõrk, mis surmaminejal võlida. Jumalaga! Jumalaga kõrk - kallimad aisted, paremad tulevõuplaanid ja armsad esmärgid - kõrk, kõrk! Jumalaga elu, jumalaga rogu elujõuline ilm - surmaminejad tervitavad teid...!

Siin, sääl katsutakse laulda. Kuid kuuldavalle tulevad ainult üksikud, vapustavad, hingest läbilõskavad toonid, mis kuulja kui külmatabise värisema panevad. Tundub, nagu ammuks konatu, kärejastest kihutatud veriste kari, keda tapale aetakse... Või nagu viidaks ohvit imelikule jumalusele. Ning pruutri ora mängib palja jalgne nõdramulne naine, kes hulga ul ratsutava kasaka kõrval käre ja oma raamatust alatava arusaamata sõnu pomiseb - muidugi palvesõnu oma koldale.

jumalale, kes nii hirmust ohvit nõuab. Mõnist sõnust võib
augi saada. Vurmal, salapärasel viisil loeb ta, iga sõna ni-
tu korda korrates: „Äge värisege ... äge hirmuge ... äge
minge araks ... — raiuge ... ja viisuge ... ja tapke ... hävi-
tage ...! ... Äge hirmuge ... Kuulge mind — oma jumalat!

Nüüd tõstab ta kae, tub nõramärgi lahkujate koha-
le ning pomiseb siis edasi. Tema katmata pääd piiravad ma-
hitud sarns juuksed, mis tuda veel enam äudnuna lah-
vad peista, ning ta näol lehvib kurval sitmapitgal õnnis
naeratus, nagu kõneleks ta praegu oma verejäänulise je-
malaga ... Ja jälle tub ta kahe sõrmega imelikku märgi
oma ohvri pääle ning sirutab näol põhja prot, nagu
näeks ta saäl jumalat ja pausistalle ohvrit — tuge-
vaid, eluvõimulisi mehi ...

Ning ohver lasub aegajalt läbilõikavast, korisevast
teone ohku, nagu näeks ta oma otsa. Kuid ikka kõre-
mini nõõrit määrata valu kõri kinni ja ainult nagu
surnaharjuses lamava tõbe viimseid raskeid hing-
tõmbusi kuuluse ...

— — — — —
Nii lähivad meie mehepojad hirmsalle otsale ves-
tu. Nagu mahatõhtud lepingu järle viiakse meilt
just terveimad ja parimad mehed kolidalle kollile
söödaks, ilma et päämõelootust kellelgi oleks ...

Ning ikka veel ei lisa kanglane, kel, kuhu vapus-
tavad tiid mänguajaks on, oma ajut juhtivat niiti, mil-
le abil ta selle kohutava söödiku, selle igalpool kar-
ditud jumaluse tema põlves labirindis surmata võiks!
Ikka veel ei lisa ...!!

Ah! — liaks ta ometi pea, see kanglane, õige
tu, oh — et ta selle juba leidnud oleks!!!

Ludvig Õek

Tahaksin kuulata

*Ma ei saa
häätsõnu
Joh. Sis. 1907*

Tahaksin kuulata, kuidas linnud laulavad... Tahaksin vaadata, kuidas kevad tuleb. Oh tule!.. Oh tule sa ~~hõliline~~ igatsitud kevad ja tärda meie südamed haljusega! - Mu hing häärdub sind ootes ja süda on haige... Mõttal jõuad sa!..

Tahaksin vaadata, kuidas lumelademed põltsilt mägedelt alla, haljendavasse, nii hõrka ja kevadsarnasse sulavasse orgu voolavad. Mu südames tõusevad ilutsuud; kärsitumal sammul astun edastagasi oma varjusse kambrikeses. Tahaksin välja minna, rabassee kevadisse loodesse, rutata tihedasse metsa, haljaste mägedele ja hõrksisse orgudesse, kus sajakondsed linnukoonid laulavad ja oma sümfooniaid helisema panevad.

Tahaksin kuulata õõpiku laulu, kuidas kõneldakse mulle ennemuistest rahvast ja ajast.

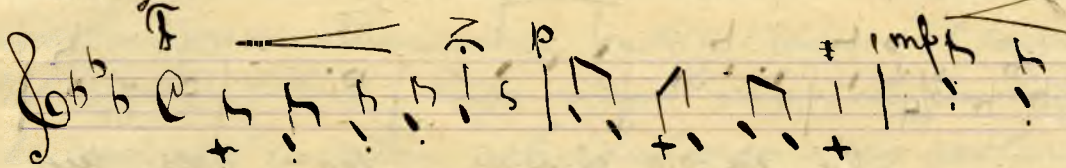
Jees Heli lood

Juhan Siiras

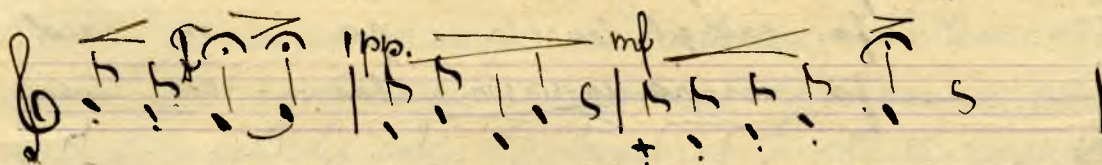
Lume helene

[sõnad j. liiv.]

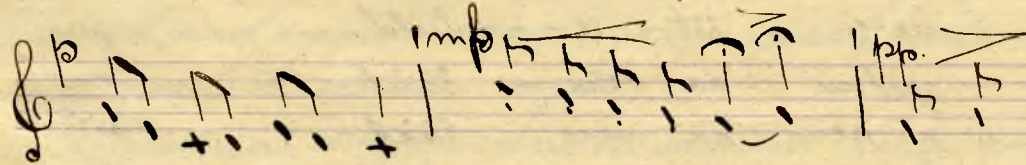
Poolringelt.

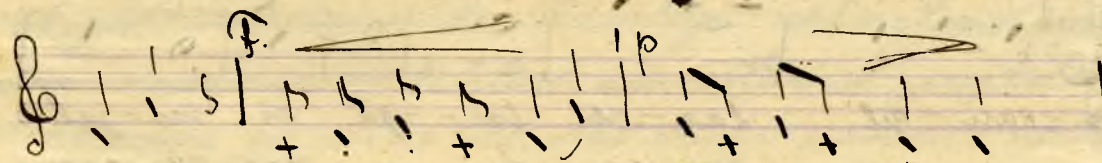
lu-me hel-le-ne. Ta-sa, ta-sa. Ling-leb

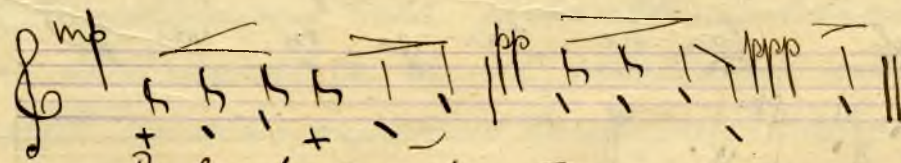
ak-na-le Ta-sa, ta-sa. Na-qu vii-bins ta,

ta-sa, ta-sa. Mõt-leustul-les ka. Ta-sa,

ta-sa. Mõks nii tunc-sud rind. Ta--sa, ta-sa.

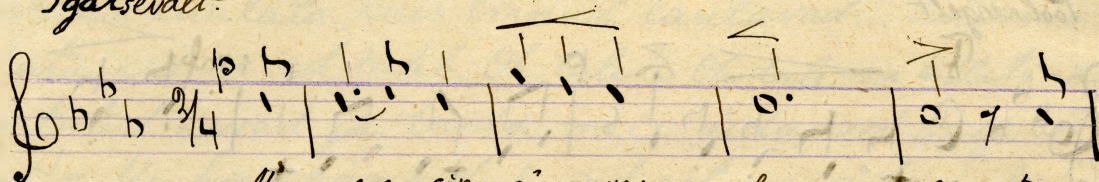

Ra-hu ot-sib rind - Ta-sa, ta - sa.

Sure-öö igatsus

(sõnad J. Märneri)

Igatsvalt.

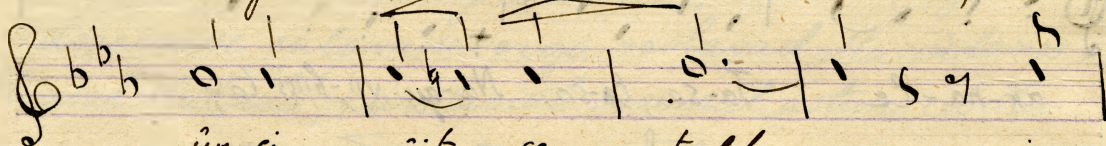

Ma en-sin sü-ga-vas laa - nes, teen

Ja nau-gel laa-ne ta - - ga on la-

Ja nau-gel laa-ne ta - - ga on aid

Ja mi-na en-sin siin laa - - nes, tun

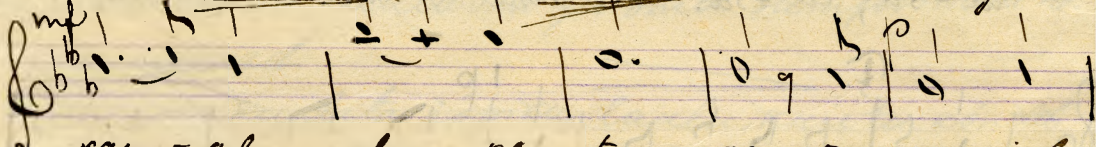

üs-si õit - - se - - tuld - - ja

gundsa - - na õnn. - Sääl - - on

nii ne - - ha, vain; Sääl - - õit-

üs-si õit - - se - - tuld - - Ja

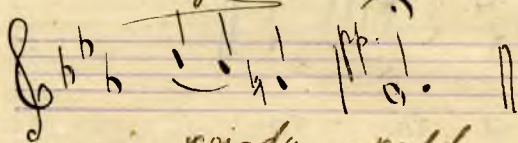

nau-gel laa-ne ta - - ga on var-jul

mu noo - - rus - ko - - du, ja noo-rus, arm

vad pu - - na - sed roo - - sid - ja pu - ha

nau-gel laa-ne ta - - ga on var-jul

noi-du - - kuld.

ja õnn.

ar-mas pain

noi-du - - kuld

K. Tetmaier

Õnn

Ärgem rääkem õnnest, mida jänune, ärgem rääkem te-
mast.

Õnn on nagu pisike lind... teda on kerge heidutada.

Ootame tase, ärgem rääkem temast, isegi ärgem mõelgem.
südame vaikus ja sügavus jänune teda; kustutame se-
da jänune omist mõttist. *valusalt talgitud!*

Sest õnn - nagu valguseide pöödes, paistab ainult
minutiks ja kaob.

Ärgem kutsugem õnne, ärgem piidkem tema poole, är-
gem võidelgem tema eest. Ärgem olgem lapsud, kes näevad
joulust unol, kuidas jõuluvana tuleb kingitustega ja nad
ootavad teda igatsusega, vaikselt, kannatamata ja käsi-
tult - aga nad peavad ootama.

Kui meile on määratud tunda, - siis ta tuleb isegi, är-
gem mingem ise tema juure.

Õnn on nagu päike, millest lilled unistavad, mis õitse-
vad ainult päeva... nad ei või minna tema juure - ja
nad ootavad.

Võib olla, et päikese paistene päev tuleb... aga kui pööre
taevast natavad, siis ootavad nad asjata.

Nad närtsevad, kuna nad päikest ei ole näinud.
Õhtul, oma surmatunnil, nad räägivad: meie avasime
omad äied asjata... ta ei paistnud...

Me ootame tase õnne... ta on südamele sama,
mis päike lillale, mis õitsevad ainult päeva... Kui ta

on määratud tulema, siis ta tuleb.

Ärgem rõõxigem õnnest, mida me jänume, ärgem
rõõnem timast... ta on hutilix, nagu lind!

Tõlcsinud

A. Põhjala.

~~Luuletajate tööd~~

Luule toodangute vormist

Sisu määrab koguliselt luuleliste toodangute väliskülje, vormi. Ta peab truu olema teatavate toodangute ja, järjekindlalt, täiesti üleandma vajalise; nagu valu rajastus peab olema ainuline, mis teatavas varjundis tema karakteri ilmutab.

Ja vormi direktorib tundmus; läbielamiste keerulisus määrab ta ette, osustab ta võimaliku te: läbielamiste summa, vastupugeldatuna annab luuletajale romaani ehk filosoofilise traktadi. Omatundes valminud teose sisu ise leiab oma ainuliselt vajalise väljenduse avaldusmoodu, vormi. Ja see seiseb temaga nii loogilises ühenduses, et sellis, tõsipoelse luule töö vormis, ei ole midagi, mis samal ajal ka tema sisu ei oleks. Elav tunne elatub kõik, läbistub kõigest, ja meie kuuleme seda isegi sõnas, tingimedes üleantavast.

Seepärast iga luuletaja luues oma elava ese^{me}, toob sellega kaasa ka vastsed taide vormid, ja vastse vormi omi tunnete tõlgitsemiseks. Ja kuidas ka see vastne luule vorm ka üllataks oma uudusega, kui võrkana ja metsikuna ta ka meil näitaks tähelepanemata meie jättes kõrge printsiipialimad nõuded temast sünninud teooriate suhtes, kui ta aga on tunnete enese otsekohesuse ette direktoritud, kui ta oleskeleb selle sisegidiusuga täielises kokkukõlas, mida poeet ilmutab, kui ta uudus on tingitud loodava asja enese karakterist, siis on temal täieline ja kahtlematu eluõigus.

Ja sellepärast näivadki metsikud ja hämmastuselised vaba loomisvõime suhtes need muhuga septsitud raamid, mis luuleliste toodangute kujud ja vormid sünnitavad.

Nad sunnivad murema, vägistama ja kõverdama

tundmust ja elu sellaks, et neid sulgeda meeliga võljalituse
loomisvõimeks vorme tingimistesse.

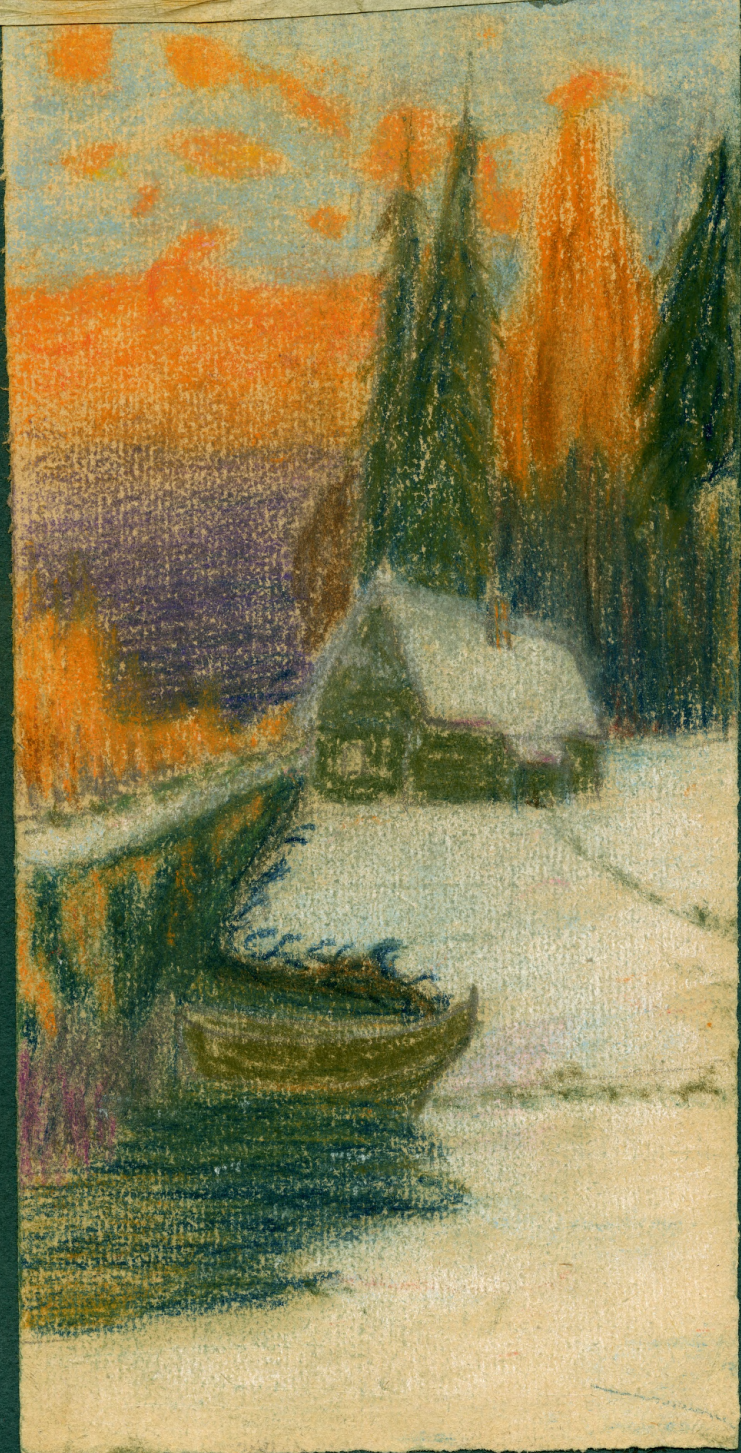
On vajaline vaid üks: anda elu sisemisele välisele, nii nagu
see meid elu endaga ette dikteerib. Vaid siis, mil luule
töödangu ei ole mitte juveliiriline, suurepäraline ornaadiga,
millede sünnitamiseks kulutatakse inimeste kätt puhas väli-
ne septsu ja osavus, kui luule elu enese asjaks, paremaks elu
alaks, ainult siis võib ta vabaneda raudahelaist, mit-
tega inimeste jõhkruks loodud vägivald jumalist mõtet
ja luuletaja inspiratsioonist nii vaevas ja rõhus.

Näen aegu, mil kõin see, mis meil praegu nii nimetatud
Kirjanduse Õpi sisu sünnitab, hülgatakse, nagu kõlmatu vana
koli, kui luuakse koguni teine teoreetiline süsteem, mis loo-
misvõime ei vägistä, vaid on tema ette dikteeritud, eraldudes
lainuise erilisusega uute vorme ja reju vastavuses, mida
suured meistrid loovad...

Дмитриев

Л. Е. К.

Kopia.

K. Kesa.

Juhan Sisask

Eluolust

Näe-all soie pääl udu sees..

Näe, all soie pääl udu sees kasvamas kasvavad tuled
Ohtuses hämaras hõõtsumas hiiudeid sa kuuled.
Tasa, nii tasa on hüllimas uolusärk pehme
Leeget nii punasel - mässimas lieki jo sisse.
Haugelt nii kenalt, öö hämarast kordavad punased tuled
Hingesse, keda on haavanud maru ja tuulide hulged -
Hellalt, nii hellalt nad mässivad südames haavu,
Hüllivad pimedas sopas ja arvivad valusaid haavu.
Üksi ma leian öö võluvas, tumedas pisarde orus -
Vastu mul hargutab tühjus - ma seisaks kui kuristix kumus.
Ähnelt ööpimedast silmad end iksavad toita -
Öö imevärvega, rohkesti kasvab sul vastu.

Puid härmatises suivaad surutult

Puid härmatises suivaad surutult,
End pärliloori hämaruses kaisutes
ja imenenalt, hõbe helgis muretult
Vait seisvaad nagu nõialossid võluades.
Hall õhtuloor ka hüllib palmitseades
Puid kuninglikene hõrdaist uinakust.
Hülm talvine neid ihas pigistas
Veel ehk hõbepärgil muljuvast.

Õhtu hämar,

Õhtu hämar,

Hellad kostvad

Haugelt lepi-kaasrust.

Häälid rustvad mulistavalt

Enda poole hingest.

Lepa lehed

Värisevad -

Tahaks ühes häälida.

Leinakask see vaatab kurvalt

Üle varise looduse.

Õhtu häälid.

Hämaruses

Kurvalt laulab kelluke.

Õhk küll hääleneb kaugel -

Siiski ligi südamele.

Ligi südamele -

Jah ligi,

Ligi inna alati;

Enda mured, valud rõõmud

Rustvad kellalt helidalt.

Laul on kurb,

Kuid armas mulle -

Minu süda laulab sääl.

Laul on kurb, kuid armas mulle -

Minu enda leina hääl!

N. Telschev

TEEL

Oli pimedas Venemaa nurgas

Sõitsin juba mitu päeva postiga tihjes küles. Hobused olid rõhitud, inimesed tihedad, majad sagesti rüüstitud.

Isaldus tundus rgalpool. Ligiress näga talv. Üleaarused suud liikusid juba teedel kottide ja kättega.

Ja kord, kui kaldus meie tee kulmale hallide jõe, ja tarvis oli ta sõita üle parvel, nägin teiste kaasreisijate seas seitsmeksümne aastase rauga, halli habeme, halle juustega, mul-til väänlevatiga; nad olid sirmiga mütsi alt väljas ja liikusid taules, nagu värisemised, kui sügiselised lehed. Ja kulmud, ja habe olid hallid. Vana kuub ja linane kott üle õla, ja vanad vildikud jalas näisid ka hallid ning vanad. Ha pime kepp, millest pime ei lahkunud, oli tehtud misgi tuhmist puust ja nästas ka hall, vana.

Piratud vaadates kaasreisijatest, seisis raura parve keskel, toetades keppi ja hoides kahe käega teela enese ees, ta selg oli kiürus, pimedad silmad rippusid uomärgist ja liicumata kuhugi ette, nagu näeksid midagi, mida keegi teine ei näe.

Vaadates kuhugi üles ja ette - noorte teravate silmadega, seisis molemilpool rauka kaks last - poiss ja tüdruk, aasta kümne vanused. Raura laulis, ja lapsed laulsid kassa ta sasti, argade haaliga. Ta kortus näol, kortus otsal oli näha, et ta pingutab kogu mälestust, kogu agarust, et mitte laulu segada, mida oli kuulnud samult rauradelt, nagu ta niio

ise; kuulnud, mules pidanud, võt olla poolaja aasta eest-pi-
hast Õgori Horobrai ja kirjast kuningust Demjanischtschast, ehast
iike vägivallast ja tise võrdusärast.

-Sina, püha Õgori Horobrai! - ventas raux turma häälega.
-Jutust, missugust usku sa oled, missugust jumalat sa palud?

Mis teda laulma sundis, ei tea ma, aga arvan, et mitte nälg,
aga ka haki perenonna us oma ülitähtse suu pärast.

Ja siis jätsid nad kõrk kolm kodu, tulid jõe, seurisitei-
le ja hulguvad võõraste seas, kogudes mütsi kopixard, kross,
ulijäänud palasid, - ega ole neil etäherdud sugulasit ega luge-
misilt murdu saadud leiva eest.

Kaua laulsid nad Demjanischtscha salajärgisest, laulsid sel-
list, kurdas ta käreis piinata Õgort, kirvestiga raiuda, veesup-
tada, raras kuta-aga

-Misgi ei teind hända Õgorile...

Mida kaugemale, seda enam ja selgemini jutustas laulus
kuningas Demjanischtscha võim Õgort võita, ja käreis ta süga-
vasse kuldri matta, aga mattis ise tema pääl mulda sõtkuda
ning seenesle lustis rõnules.

-Eisaa näha enam Õgori valget ilma, ei valgu ega punest
pädest!

Neil sõnal varxis raux; varxisid ka lapsed. Õita unusta-
nud, mis edasi lauldi ja korraga laulis ruttu ja rõvasti;
ja lapsed hüüdsid temaga ka rõvasti ja ruttu:

-Kurdas Jumala tahtmisel, Õgori palvel tõusis mürise pits,
tõusid tuuled ägolad pühal Venemaal, tõusid tuuled tormi-
ga...

Märkasid, et vahtusid kõrk kuulajad, kui raux sellist laulis, kui
das kandusid tuulist liiv ja kõrk kartsed, said hukka kõrk
Demjanischtscha piirded - ja Õgori jälle vaba, vihane ja vahva-

«Kõrgemal maast seisab,
Kõrgemal venelaste maast...»

Purvujus juba keskjõe; meie ümber oli veri, varisev, külm
ja lõrnu; ees lamas callas, seda mööda, teda risti lõrgates, loonles
te ja peitus künka taha.

-Õ-n-nista, isake - emake, - kõrkas raux väriseva, veniva hää-
lega. - Õita minna kuningas Demjanischtscha pääle, maksa te-

male soolalerva ust.

Ja lapud naitsete, turmade häältiga, raugale ügi lauldes, jutustasid temaga Demjanischtschast, jutustasid, kurdas «ähvardus» ta õgorist ja saatis ta pääle karja halla kunta.

- ja ei morma läbi õgont, ei mööda sõrta.

Laulja häälel oli nõrk ja vana, nagu katkenud, kurdse veel terts muljet, häälel nagu linnas aastasadade sügavust.

Äga püha õgori ülliskuntidele: oi, tiie, hundid, hallid hundid, minge larali, lahkuge kahexesi, ja kolmexesi, ja üksi!

Seisime ringis ja vaatasime rauga, aga tema vaatas kuhugi kõrgemale ja kaugemale meist oma pimedate silmadega.

Huita eksis ehk, laulu unustades, varxis, siis eksisid temaga ehk varxisid ka lapsed, ja mõlemad vaatasid lootes rauga pääle, aga see liigutas veel rohkem kortsuud otsal, nagu pingutades kangerast mälestust.

Pikk laul ei lõppend veel, veel sumises kolm tasast häält. Lauldi juba sellest, kurdas vihane õgori Demjanischtscha lossile lähene.

- ja hestis kuningas, ja aelis kuningas oma valgerid ja rüüesid lossi mööda: sina, püha õgori Horobrai, anna mulle kaalm aastat aega!

- Ei anna sulle aega minutitgi! - hüüdis raug endreventi-va, turma hääliga.

Ja lapsed kordasid:

- Ei minutitgi!

Tuli varkus.

Vastu parve sulises külm veri, venis kaest kätte märg rõis, ja rüütas, nagu ei iüks me kaldale, aga kallast meie poole luhtade, teole ja halli küllaga künnal, kahu raug viib sõdi ja laulu.

Ja olis tahtnud talle soovida, et ta tiel rutemini lahkuks kõrk hall, kõrk ahne, kõrk kuri, mis seisis külmas, näljas, tema ja teiste pimeduses.

Ja tahtmata maltesin lihtsard, praagu lahkest tema laulu sõnu:

« Minge larali, tiie, lahkuge, kahexesi, ja kolmexesi, ja üksi! »

Parv jõudis kaldale. Rauga mütsis helisesid värisesed rahad.

Tühja jõe kohal liikusid näljased kojavad, vahet lasteisse langudis ja näljase kala välja tõmmates.

Oli riik ja rõhuv. des lamand vaarised riikad ja des vaarist
näljane rahvas.

A. Johanson

Võttos

Vaatlen aeglaselt horisondi taha vajuvad pärased ke-
tast, mis nagu verega kastu punetab ja oma viimseid kiiri
härmitanud metsa saadab, kus nad puude härmitises min-
gavad ja siis rauguvad, nagu paar sugurahvast eraldud in-
imest kaugel maailmaruumis eluga võitleb ja siis asjata sureb,
ehk nagu tulist eraldud suuts jälgitumalt tähtsuse kaotab.
Kuu punetab veel taevaaär, nagu maaratumat tulekahju
kuma, mis säälpool vaatepiiri lõxatanud. Pimeduse hiilib ala-
tasa kinnarbul, nagu varas, või saaki varitsev kass, ligemel-
le, et võta oma musta loorisse matta ja unile sürgutada,
kuni taevaseer uuesti punahtab ja päike uuesti tõuseb, omi
küri maailma saates. Ja siis ei raugi nad enam, ehk kurgi rau-
guvad, siis täidavad tersed nende aset.

Puud aga ägevad härmatise koorma all, langus ootiga
ja ootavad vabanemist, mis kaugel pole, sest varsi on päike
ülal ja süttab puud koormava külma sünnituse.

3
H.-vs.

(Carl Runo)

Unisorell

Hui hõelsoi hõnas hõmas istun mina,
Hui kõrge prints, koor unistuste soosajilma.
Ja tahan mäletada kahte sinisilma,
Tas lootushelki, helli nagu taeva sinna.

Ja unistan. Mu ümber uululoor nii kena,
Ja hõelangu spiraalis mähit minu rinda.
Nii tuli palavalt, täis armu kallist hinda.
Ning unistuste mühas näen kahte silma.

Ma näen silmi vallatuud ja naide kujus
Erd hakkab lähendama hämardavas toas
Nii avatuvas poosis, süsi mustas loas.

Tõusin, vastu tahtsin minna vallatuvas tujas.
Luid häkki, nagu viirastus kõrk üles ujas.
Erd loidsin õhtu halli hämardavas joas.

J. Sisase.

Kesoli see?

Kes oli see,

Kes ühes lubas tulla

Kll orus vägevana, võimsana?

Ja minu aatemäe tippu jõuda,

Kus palju jõudu tuli lunasta.

Kes oli see,

Kes julemust, jõude pakkus

Mu kaasa võtta kauge reisile?

Kesoli see - kel troosti sõnu jatkus

Ja kelle hüüded kaasa tulla reisile?

Ma tule arsin,

Ma kõrgelt tippu vaatsin,

Mis kätte saada näis mul võimata.

Ma tula ussin - talt abi lootsin,

Sest tades kaasa endal geniust.

Kus on ta nüüd?

Kes ühes luba tulla

Kll orus vägevana, võimsana,

Ja minu aatemäe tippu jõuda,

Kus palju jõudu tuli lunasta.

Kus on ta nüüd?

Mu seltsimees, mu sõber,

Mind saatis tule üksi rändama.

Kus on ta nüüd? - mu seltsimees, mu sõber -

Ei ihka võitlust ta, ei ihka elu tunda.

TEE

J. V. 1907

Kurdas reomas pimedus... Valge näis. Tundlus aaga siis-
gi, nagu hämarus. Kurd valge näib ja reomab näh-
tavalt, rutta hämarus. Nagu nõrduvate tumestab kõrk.
Ja varsti on pime, kole.

Nii hüüis sügisele pimedale.

Lund oli vähe tulnud. Väljad olid täitsa mustad.

Oleksin ometi varem minema hakanud! Kurd ei taht-
nud, ei tahtnud. Hää oli kodus, mureta ja rahulik. Oles
ometi mõne minutigi veel tahtnud olla! ja viivitasin.
Kui paha, rusus oli rinnus, kui lahkasin. Sõber, kes minu-
ga pidli minema, oli ära läinud - olin kauaks viibunud.
Oh! Oles veel kodus, ema juures! - Oles korras!

Pool tuld on veel minna, kurd pimedus roomab metsist,
majust. Ta ringutab, sirutab käppi, nagu muinasjutuline püh-
la.

Kurdas mähvad tumedad uduloond hinge. Kure on
kirbusist rusutud ja valus. Oh kui ometi oles varem läinud!
Oles olnud juba koolis! Oles olnud seljotaga öudne tee,
oles sojas, sõprade keskel!

Kurd tee oli lobe, värske, seljas oli liivarott, ja kur-
tus! Oh, kui hämsad on sügised teed! Ei ilmasgi unusta seda
kõleduse tunnet, mida tunnud, need kärsed.

Ilm oli täitsa pime. Vaevaga nägin teed - ääred olid
lumised. Ees mustas surnuara salu. Kõnaga vilksatas siäl
tuli! Tasa värses leek. Valgustud raagus pure oksad sünni-
tarid võlvi. Kole harkas. Mälestused tõndi jutud ja veel
rahkem oli minna.

Surnuara es nägin hulga hobuseid - olid vist vellegi.

matnud.

Tasa astusin edasi, oodates, et ehk lõpeb matmine, sõides keegi järle ja võtab mind pääle.

Välगतās! Lõi valgu! Ooh! Hirmus tee! O rohekas valgus! Kuidas tundus raskem, rõhuvam. - Konaga kuulolusid tagant sammud. - O, keegi sõidab mega järle! Kuidagi ei tahtnud enam minna. Pidin küsima. Ja kui palus võis mu hääl olla! Palju võis sääl olla härdust!

Võõras oli ema matnud. Vist oli ka tema süda kurb. Vist oli temagi härdam kui muudu. Ta küsis, kust olen, Varlaston, kõnlesin kõrgest tundeisest, vaagava häälega. Palju ei viinud mind võõras, kuid kui hääl oli, ei olnud ükski keldal tul, öö tundes viinas, ja rõõmsasti tänasin teda sõidu eest.

Metsa äärel viirus tuli; sääl oli mu sõidutaja kodu. Ja varsti, ammu enne mind saab ta koju. Kuid on kumise lõhna, on matuse lõhna. Ei vist ole sellega ta veel kodus. Ei ole hääl! - Oma pole kodus, ei tule kunagi kodu! Oh kui hääl, et mul on veel isa ja ema, on kodu. - O vägev Isa! Fata mulle, kka veel kauaks ema, et ma võiks saada kodu, kui olen kaugel olnud. -

Oo, kui kerge oli edasi minna! Oli veel paar versta, kuid juba tundus kergem, julgem, nagu oleks juba laugenud veri minu äle. Anult harva kärsid külma värinad. Nõksataisin harva, kui klõbises tuul tihjil väljal, või sahisas kuu rohi tee äärel. O palju võib kuulda ohmanud kõrv! Võib palju kohutavaid hääli leida tundes õhtus.

Ja pärastgi juba tundes väike haava salu, kus taga oli koolimaja. Ruttasin, et saaks ennem viirumise juure, kus on soe ja valge. Ja siis pärastgi juba viirus, värske kuma soo äärest! Oo! Kui kerge oli! Rõhuvus olinagu aur lahkunud. Ei olnud enam kartust. Kõrk olid lahkunud, kui kuis uni. Ja siis kostsid juba üksikud kaltsed hiiudid.

Ju olin koridoris. Ju liikusid tuttavad, sõbrad. Pannin palit. O, kui valge ja soe oli. Ja siis ununes tee... kolitu...

S. Przybylski.

Alte

Sina, kes Sa mu süngisse unistusse põimad oma helide
kättega hääbuvad sügise ilu, õitsnud toreduse hiidet, hirmu-
ra paradisi taliga põlevat värvikuma, —

O, minu valgus —

Palju piinu olen veetnud sestsaadik omis unistuses, mil
nägin Sind viimati, kuid mu süda helgab tähtselt helemalt,
mida mu ellu külvad, ja igaigi püstitavad mu verest
kätel ahnelt õnne järele, mille Sina toona hinges sübita-
sid.

Sina, kes Sa hämaruse tunnil mängid värvil kätel võ-
lutud kandelil naudingut rohuvat mõtiskelu viirast, mis
tähtselt mööda, nagu sauge tükile kohu, pärsist, mis,
merre uppudes, läänest verikastina sätendavad, õist, mis soopol
riinal kannatuspinnaks raugenud südant hällitavad —

O, minu valgus —

Kui mitu korda on järje loojinenud senni, mil Sina oma
laulude asuksega lohutad mu hinge nurrust, kuid iga
vul näen iga husskurbus Su silmi, mis tervilisel innul põle-
vad, ja valget rätit näen, kuid ta minu poole sirutab ja pi-
gistab minu oma lukus halinas.

Sina, kes Sa tormised ööd mulle muundad selgives päi-
vies, unistuste sügavuses kustuvad mulle tõeliseuse, loigata-
se aselad lõpmatusse, südamel sübitad hääbivad viirad,
ja hääbivad ellu mustad lilled —

O, minu valgus —

Tuhat korda on maailm muutunud sellest päält, kui
Su viimne pilk omas mu hinge kustava helgi, kuid iga näen

veel Sinu värvust lapselint pälet ja südiste juurte kuldset kroon-
nõrangi Su pääs; näen, kuidas rasked veeris kahvatusse naera-
tusse, mis Su huulil varises, ja kuulen, kuidas Su hääle kaatab
sügel kaebusel.

Sina, kes Sa reidid püüdid kõrgilt saladuselt ja loel var-
jatud jõudude runosid, kõrgi mu multaste üle minu elus,
kallates armu ühest taevaaärest teise.

Mitte, valgigi minu tähed ei kurelnud sarnas multas kee-
rus, mitte, valgigi veel horgus, mis kroonib Su nägu, ei põlenud
selle veritärke sama, mil Sinu rüüristi kaotasin.

Sinu jalge ette hordan omaid tähed, Sinu jalad loovin
oma leinaliste pisarde traavi koege, aga Sinu kätte an-
nan oma südame — oma südame...

Tõlkinud

Juhan Sisask.

H. Tõnainen

Jubilaar

Ta tuli tagasi juubeli lõunasöögilt.

Viiskümme aastat... Ta kirjutas pool aastasada lyriksid lauluks, draamad, novellid, vested - see on tema pool aastasada kestva töö vili. Enne ja rahva augs töötas ta - ja rahvas mõistis teda hinnata. Ta andis temale rõõm, mis võis: au, seisuse. Mirdipärijad - vanad, kui vanad ja varsked, rippusid seinal; raamatud, mis kingitusena toodud, lamasid laual. Viimaks oli kirjaniiku augs suurepärase lõunasööku korraldud. Rahvas soovis valitud isikud, et temale ütelda: sa oled suuri ja kõrgemal seisjate hulgas.

Täiesti rahulolles eninga, istus seitsmekümne aastane vanamus tugitoolis, omas toas, tulle vahtides ja mõeldes: ma ei ole asjata elanud.

Oli juba hilja õõne; rõõm oli tasa. Kõnaga ärkas vanamus unistustest; kuulmist ergutas misgisevune rõõras hää. Kas kuulis ta pittemusi? Aga ei... pea korjus hää, kuna pärast karjumist ja hulumist kuuldos. Midagi oli majas, alumise korrja peäl, juhtunud.

Ta helistas - kugi ei tulnud. Võib olla, et teenur mürast huvituna alla jooksis.

Vanamus sai ärtud ja hakkas taas kõneldama.

Kõälid ja hoigid jõid järgi; selle asemel oli muste ja naiste kõnet kuulda. Ta ei võinud arvata, mis oli juhtunud. Vanamus sai vihaseks - ja viimaks läks ta toast välja. Trepi peäl tuli teenur vastu - see jäi hingeldades seisma; ta oli peält näha väga erutud.

- Mis sääl juhtus, heera!

„Mis? rõõgi! ma ju sinna lähen...”

Teener tõstis kätte üles, nagu tahaks ta häana tagasi hoida ja rõõkis karjuval häälel:

- Ära minge sinna, herra! See on hirmus, mis juhtus. Sääal on surmu!

„Surmu?!”

- Jah! Tiisleril, kes all keldris elas, oli tütar. Tütarlaps oli alles aastat viisteistkümmet vana, aga suur joodik. Ta varastas isa tagant raha, viina ostmiseks, kõin saadi teada - ja mitte ainult nend ei peksnud isa tütar. Täna hakkas tiisler jälle tütar peksma, aga ilma piirita - ema tahtis tütre ust siista. Aga tiisler sai kole vihasuks, hakkas kirve, surus selle naisele rindude ja -tappista. Tiisler seoti juba. Te ära minge sinna, sääal on rõõksuugu rõmp. See - politsei ja surmureha. Ta ei olnud veel vana - umbes neljakümne aastane. Ja kõik see pidi täna sündima, tee juubeli päeval, herra...

Vanamus läks tagasi oma tuppa.

- Kas aitab tiid riidest lahti võtta, herra?

„Ei pruugi, võite minna. Ma tahan üksi jääda.

Teener läks toast.

Taoli pääl istudes hakkas ta, nagu ennegi, kaminele tulle vahtima. Pool aastasada kestis töö... seisus... au...

Talle tulid ähe kõnemehe sõnad meele, millega see teda turvitas: austus jubilaar töötas pool aastasada ennastalgavalt seltskonna hoiaks ja karuks.

Kaks tundi tagasi, mitte rohkem, paitend nud sõnad pehmelt vanamehe enesarmestust ja auaknust, aga praegu, neid sõnu meletuletales, ta vaevalt ei karjunud: see ei ole tõsi! see on vale! Ma töötasin ainult oma, enes karuks, ainult selle kihil auks, kes arvavad endik igalpool ussi-guse olevat.

Üliõpilased õppisid pähe tema luuletusi, naised nutisid tema reonaanisid lugedes, tema draamad olid si peält kuulatis vajuti loscheles unistusse, vanad professorid ja haritud dilettandid vaidlesid tema ega-

se üle; ta teadis seda, - selle eest korraldati temale juubel, selle ^{eest} nimetati ta rahva auks, seltskonna vundamentiks ja tööks.

Aga tema ei nägunud sinna alla, vundamentidele, vaid rüsse kunagi lähineda. Tema oli aristokraadi hõng, tema hilgis buduaarides ja salongiides, mõttis ainult aust ja elu lõbuist. Ja seda nimetasid pool aastesada kestvaks tööks seltskonna kasuks ja auks, ennatähtsaks tööks. See on tõsi!

Ja loodus andis talle haruldased andid, talendi, võis olla et ka geniaalsusi; ta olnuks võinud, jumal teab, mis teha, aga mis on ta teinud? Siinult manginud tühjaks, võis olla miljonite inimeste närve pääl.

Midagi ei pakkunud nendele tema tööd, ehk ärge mini-anded, millega oli loodus teda varustanud. Oma meistuse kiiuulaga ei läinud ta kunagi sinna alla, keldritesse.

Teda nimetati „hingiapostlikuks“ - Ka see on õige!

Sinna olnuks pidanud ta minema, rahvale Kristuse nime kuulutama, kui ta „hingiapostel“ oleks tahtnud olla.

Sääb, tema jalge all, sündis midagi, mida tal kasulike ei olnud teada: selluks oli ta liigaseis ja liiga austud. Ja nii see on: tema vaeva vili oli nende jaoks, kes kostitasid teda champagneri veiniga ja kes teda kõrgelt aitasid tõsta; ta kirjutas rikaste hirmude ja rõõguste auks... ja, ja - nii see on! Mitte üks ainus kord ei hävitanud ta mõtteid, mis tulid temale pähe, ega visanud paberisi kordi, mis mitte vabalt ei ilmunud ta sulist - ainult sellepärast, et mitte purustada sfääri, kust ta elas. Ja, tema oli apostel, aga ainult - oma kasude pärast...

Sil ajal, kui sääb all keldrites vaikus valitses, cuni kuntingu tema mahajäämatu sõber oli, tagus ta rahulikult oma kabinetis Aleksandri valmi, suitsutas haid sigarisi, ehk ootas teatri publikumi saadikuil. See on tema apostliku tunnistuse ajalugu, see on tema õrgus

selle ameti pääle.

Kord, kui ta veel noor oli, mõnedkümned aastad tagasi, jaonistas sõber, ammu surnud kunstnik, fustust, kes ägas raskest risti kandis, ta sammus Golgata poole. Ta leidis enesest veel nii palju jõudu, et vabaks jäänud kätt vanamehele ulatada, keda toores ruumis soldat tõukas. Selle pildil üle kõneloli sellekorral palju. Kunstnik piinulis Kristuse näole enesosalgavat ja kannatavat ilmet anda. Imelikkude mälestuste mulitultuse tõttu, tõusis see pilt, mille üle kirjaniin juba mitmed kümned aastad polnud mõelnud, elavalt ta silmade ette.

Ta kattis silmad kätiga ja püüdnud pää rinna-le. Talle nägis, et abipakkaja Kristus, sõbra pildil, ette hestvalt ta otsa vaatab. Si kannud ta ju midagi oma õlgel - aga süüski mitte kellegile ei pakkunud ta kätt! Ta ei teadnud mingisugusest murest midagi, mõtles ainult enese üle...

Ja kõik tema elu, viiskümmed aastat kestev töö ja triumfid, nägised talle nii tühised, nii vilgatud, nii tagasitulematult kadunud olivat.

Kas tõesti oli tarvis fanti liida, mis aratas ta omaest egoistlikust unest? Ja mis pärast ärkas ta nõnda hilja, nõnda hilja...

Ta tundis oma iseloomu vastolu hingele. Kõik tema mõttevõime, mis oli ebatarvilise sõaduse pääle ehitatud - kõikus ja varises kokku.

Ta tundis, nagu peaks ta kõik pärjad, albumid ja kallihinnalised ringitused läbi akna välja ptolema, ta katsus kõiksile nimesid välja puistata omaest pääst, kes ümbritsevad tema lauda juubeli päeval.

„Mis pärast,“ korlasta, „mis pärast ei istunud tänasel päeval minu oma laua taga selle tiisleri perekonnas, et lugeda raamatut, mis ma sulle kirjutasin ja mis oleks kuulutanud sulle Kristuse sõna.

Ta tundis enese süüdlase olevat...

Aga uut elu alata oli juba hilja...

Tõlkinud A. Põhjala.

Ton-i-Moses

Tõbisabased

Händ mul tõbi, händ mul tõbi:
Kiitlud kutsa terte us -
„Hänna võttis maha tõbi -
„Sest siis terte esma muis.“ -

Targutab, kriitab „Musa“ Ton-i -
- Ton - see ügab üht imelist tooni...

Ta kriinab, ja viinab, ja viskleb, ja rõhleb,
Teib palju veel sõnu ja pihku ta rõhleb -
Ja õpatab, uhkeldab päalegi. -
Ma arvan, et Muisa ei vaata ta poolegi.

Hull „Noorus“, „Kordus“ ja „Musa“gi tõi,
Kus kiidetakse surisid, taliseid öid -
Kuid sõnad ja värvid - need näpatused
Ja „aatorid“ saba on näpatused.

Nest kargas on käes, vool tõlgendab puss -
Nii kraavis nad luuravad, põõsikus...
Nad ütlevad: „Armastus“ ajab meid nii! „
Ma kahtlen: „Nest „saba“ ei olegi.“

Me kadakad, kel rahvastunne tõbi
Just rahvusega kelgivad; kuid kähaga või kabi,
Et nest on kutsuga ühte laadi tõbi:
Just suga kiitavad, mis kõige rohkem tõbi.

"Laste elus" kuningatütred tuuvad pulmi,
"Laste elus" Jumal sõstleb julmi...
Ja "vastutav isik" - see kuulutab suud:
"Mul kuningad armult - ei olegi muud!!"

"Kordu" jüngerid kordu ajal üles tõusvad,
ja siis jõele mairni püüdma sõudvad:
Kiitavad - nad kirjariksud polka
Vard rest, "saba" üsna töbi olla.

"Naorusis" ilmund on mõni romaan,
Mis tähest, nii palju kui arm tart saan,
Hoopis on mõttetu sündmuste püdi -
Peaks arvama: autoni anne on "nudi".

Nii rika iga nurga päält
On kuulda seda laadi häält:
Kõik kutsad süga kiitavad,
Et sabad rest on lähemad.

Noh lase rest siis kerkida!"
Võiks mõni malle ütelda.
Kurd karden - töbi korraga
Võiks kõrgi külge hakata

Veelgustud akende poole

Siis ju ometi sisse ka vaadata. Just nagu oma kool
ikka, võib ju ometi vaadata: käed püksi tasku par-
na, paar ringi ära teha ja tulla. Missa nende "seas kava
tuol/.

Si tahtnud paraadi unust minna. Avasin paremaks
hoovist katkuda.

Kuid nad juba tunnerad asja. Näha ikka, et „põssi-
kestest“ palju kõrgemal seisavad ja pääle „süüpanusma-
kobandite“ ka figelkult nästavad, et nad targemad on. Hõik
on korras, et rõõras element „pühakõne rahu“ rikkuma
ei tuleks. Võivad ju „põssi“ sisse tulla ja „rumalusi“ teha.
Parem juba võimalused unust, lüpsasti lüpsutada. Ja siis
on nad nagu naapäälses paratõhis: valguse ja naste juu-
res/ma paks panna! Kugi produlise ise tähendas, et naste
pärsat pidavat minema: olevat sinna kutsutud/. Ja sääl
on ju väga ilus ja häa olla! Kool on nõnda armuline olnud
ja valgustuse nõrg luba - võib olla ka muud annud - hää!
Seab ju vastama ja siis särab see tume maja. Tumedatena
lõiguvad sääl ainult produlised, õpilased, valgusis/aga
parvusõhus(?). Skandid on hooliga järele vaatanud, pal-
ju pahtu ja lipakaid kanda võib ja on viimase rõma-
luseni selga ajanud; pagunidgi ei puudu. Siis tea aga, kui
seda ilusat mündrit selga aiti, kasssiis ka mõeldi, kas see
ramaale kasi too! - Vist ei - kui aga rohkem „naste-
tli silma parsteks, ligi tõmbaks. Siis või vist riik sellest ka-
su saada, kui kugi ennast mädisandres ehk/nõnda
oleks ka kõre mädisandrid riigi isearased astajad. Jaa-
aga... Siis või mõelda - säält tuleb salu skautid. Neil
kõre „eneisandresandrid“ - ehk loevad mõttel ära ja siis
võib tappa saada - nud mehed ei kingi, sest „syds romots.“

Kuid põlnudgi skautidel "enigraunocemisi" mulis - hami-
ti hooliga, et oleks tarvis mõnda linna kihutada - võib
olla, on see - godpre gruo! - ehk on neil ka teatud arv god-
pre gruo'sid tehtud ja võib ütelda - 4 ucnoemur ebou
gouu! - Ja siis on skaut ternud, mis peab, ja võib va-
balt raha lennata lasta. Kui ta aga korraga otsa lö-
peb, võib skaut sandite velda: "ma olen niisama vaene,
kui sinagi. Ma ei või sind aidata."

Ja õpetased liikusid valgustud akende taga.
Salgas liikusid nad konidool: kommersant, "ersti-
tütarlaps", skaut, juut. - Jaa - See vennalikkus on ju ka
väga ilus. Pidu päevaks peavad kõik vihamehed ära kp-
pima. Voorustlõuud "ersti-tütarlapsid" võivad ka tagur-
last skauti sallida; skaut võib ehk muldidaagi! - "Lap-
sed" huvad vastamisi pidurid. Sääb võivad nad kõ-
nelda, mängida; võib ka kae alt kinni võtta. Kooliõ-
petajad ju vaatavad ise päält - ei või midagi paha
sündida. Imelik siiski, kuidas tumeleas, kus niid mõ-
nedel valge, armastusel nõnda suus vaboolus on. Kari-
likult ei või ju õpetased armastust midagi teada.
Lugeda - noh seda tuleb ette, aga ise armastada ja armas-
tust kirjutada - ei! Seda ei või!? Murdu võiks ikka
kirjutada, aga kooliõpetajad loevad - ei kõlba! Aga
sääb võivad mõned armastada - ja päris kooliõpetaja-
te nähes; - aga koolipõss ei tohi armastust kirjutada -
kooliõpetaja näeb, ei kõlba!? Üldinimese loogika!
Ja - aga no need ehk, kes sääb ülal, on ikka suu-
remad - nemad ehk võivad?

- Vares väga linnukene! -

Määrused "Nooruse" lugijate, kaastööliste ja uustuisuse kohta.

A. Määrused lugijate kohta.

1. Iga lugija peab iga shurnaali lugemise eest 5 kopikat maks-
ma.

2. Iga lugija võib shurnaali arnult 2 päeva enne käes hoida. Vast-
asel korral maksab ta iga kauem konnipeetud päeva eest 5 kopikat
trahvi.

3. Lugijad saavad shurnaali tähestiku korras.

4. Shurnaali edasi anda võib arnult toimetaja loaga.

5. Lugijad vastutavad shurnaali puhtuse eest. Aramääramise
korral maksab määruga toimetajale aramääramise järel trah-
vi. Kulatud on ka shurnaali ääremärkusi teha.

6. Shurnaali äraandumise puhul maksab kaotaja kolmekordse
shurnaali arnelise väärtuse välja.

7. Toimetajal on luba lugijast, kellel tal kokkusaamine raskem-
dud ehk võimatu, esialgu välja jätta ja shurnaali järgmise lu-
gijale edasi anda.

8. Kooliõpetajatel-lugijatel on usõigus õpilaste lugijate us.

9. Kooliõpetajatele on erand 1. punkti kohta. (Direktoril ka 3. p. kohalt).

10. Kes need määrused ei tärda, toimetatakse "Nooruse" lugijate ni-
menregistri maha.

B. Määrused kaastööliste kohta.

1. Toimetaja võtab kaastöölisi igal ajal vastu. Kaastöölisi palutakse
toimetajale oma aadress anda.

2. Kui keegi kaastöölisest välja astu tahab, peab sellest toimetaja-
le teatama. Isikud, kes kord kaastööliseks astunud ja oma lasku-
misest toimetajale teatanud pole, loetakse kaastöölisena ja nõu-
takse neilt kaastöölise kohuste täitmist, kuni nad tõid enam
ammu andnud pole.

3. Kaastöölised peavad oma varjunnime korral ka pärisnime

teada andma.

4. Kaastöölind peavad kõne shurnaali puutuvad asjad arnult enes-
te teada hoidma ja mitte kellegile, väljaspool "Noorse" kaastöölisi, ei
tahi nad neist midagi rääkida.

5. Kaastöölind saavad shurnaali ka tähestiku korras, kuid miston
esõrgus väljaspoolt lugijale us.

6. Kaastöölised võivad shurnaali väljaspool valspoolt lugijale kor-
da 2 päevaks saada ilma maksuta, kui nad seda arvutuse ehk
muu kokkuvõtte kirjutamiseks tarvitavad.

7. Kaastöö tuleb ära anda toimekonna esimehe kätte.

8. Kõnede määruste vastu esõrgad hõrditakse hõrditakse välja.

N.B. Lugemise asjus maksavad kaastöölised kohta samad määru-
sed /pääle paari ülal nimetud erandi/, mis* testigi lugijale kohta.

C. Määrused shurnaali ustetuse kohta.

1. Toimetaja, kassapidaja ja koorolekute juhataja kohusi teadab
kõs isik, keda kaastöölise hulgast poolle õpraasta pääle vali-
takse.

2. Tööd hindab ja parandab 4 lixmeline toimekond, kessamuti
kaastöölise seast poolle õpraasta pääle valitakse. Toimekond töö-
tab ka m. l. misugused projektid pääkoorolekule ettepanemiseks väl-
ja.

3. Toimekond valib eneste seast poolle õpraasta pääle juhataja.

4. Toimetaja võib shurnaali tarvis kaastööliselt raha laenata.

5. Kõrgi shurnaali tarbeasjade ostmine on toimetaja ülesanne.

Mis ilma tema nõusolekuta ostetud, ei tunnista ta shurnaali oma-
ja ei maksa selle eest raha välja.

6. Toimetaja tegevuse järel valvavad kaes revisori, kes kaastö-
liste seast samuti poolle õpraasta pääle valitakse.

N.B. Kui keegi lugija ehk kaastöölise märkab, et mõni shurnaali
ustetuse liige mist määrusist üle astub, ehk ühulaks oma kohut
ei tärda, siis teatagu ta sellest revisoritele, kes asja järel uurivad
ja siis pääkoorolekule teatavad, kus siis asi harutatakse võetakse.

"Noorse" pääkoorolek.

Shurraalile tulnud kirjad.

"Nooruse" toimetusele.

Mitte pahaaks panna, kui need arvustused ja varet-
sused pikale venivad, sest nüüd on niisugune aeg. Kas
võib kahju olla, et minu ajakirjas laste kohased tööd il-
muvad? Kuid ma arvan, et laste tööd ja muinasjutud
enam lastele ja noorusele kohased on, kui noorusele
liig vastikud, kõlbulixud ja arusaamatud, kuigi
mitte terve töö, siis üsrikud laused ehk sõnad. Nii näitu-
seks sõna „minimum“, „Quissental“, mida veel Eesti kirjandu-
ses ei tarvitata (?). Ka mitmes muus kulemises on liialt m-
dud. Soovite ka, et ma oma eumirja I klassi kaumirjaks
muundaks. Teie arvate, et ainult siis laste tööd armsad
ja kohased on, kui alles laps oled. Noh, siis ei oleks laste kir-
jandust üldiselt olemasgi. See ei olegi tähtis, mis huvitav,
vaid see on tähtis, kas nooruse ajakirja kohased tähelepan-
se. Sest lapsepõlv on armas täiskasvanule, mides siis veel
meile. Mineva aasta elas veel h-ra Hendrik Visnapuu meie
majas ja ma käisin tihti tema pool juttu vestmas. Täa-
le teiste ajalehtede ja ajakirjade („Postimees“, „Tallinna Leht“,
„Ühispõlve leht“ ja teiste) tellis ta ka „Lastelehe“. Kuite-
male veel laste kirjandus huvi pakub, mides siis mitte
meile. Lubate teie ka, et „nature armastust“ kirjula-
tud on. Nature armastust on ainult siis lubatud, kui
sõna „armastus“ öeldud on. Ja sõna „armastus“ võib ille-
tulla ainult muinaslugudes, naljajuttus, kuid mitte il-
masgi sündinud lugudes, nagu töö „Erich Hillorig“. Töö on
alguks väga häa, kuid lõpu poole, kus armastust
kirjutatud, kaotab ta oma väärtuse.

Ma imestan väga, et see neljalikmeline „kommiss-
jon“ „Kui suur asju teeb nassirahvas“ ja teised sellisteli-
sed tööd häaks ja nooresoole kohaks on tunnista-
nud. Tõrmetajal peab hääliõrgus olema tööde üle
ja ise mitte ilmaski need tööd nooresoole pakkuma,
mistest veel vara on kõnelda.

Imestan väga, et tööde puudust ei ole, kuid niis-
gunile uut tapoide loote nagu „Tunnis“, on ruumiküll.
Selleks katkun, nagu soovide, midagi tõlkida. Mitte pa-
haks panna, et niid tõlkida ei saanud, sest vähe aega.
Pealegi on töö, mis tõlkida tahan, kaunis piken; kui
valmis, küll siis tõrmetan kätte. Töö ei ole mitte „titta-
dile“ määratud, vaid enamvähem tõsisem, lastele mitte
kohane, olguigi, et laste ajakirjast

x

„Noorust“ võt siiski kõrge paremaks ajakirjaks meie
ringkonnas nimetada. Isiklikult viimasel numbril. Si-
saksi ja G. Johannsoni luuletand on väga armsad lu-
guda. Tööd on ka hääd, isiklikult töö „Virtsjärv“, mis
juba tõesti kunsti kirjastöö on.

Kõrge selle õpelliiku, sturijandusliku kirjandu-
se rikkus töö „Tunnis“ ära. See töö on hullem kui turu-
kirjandus ja oma sise poolest on ta, nagu öeldakse, veel
hullem kui „pudru ja kapsta“ segamini. „Ulyuobid“ on
võetud minevasta ja „Das Mithagenen im Hof“ täna-
saksakult läbivõetud tunniist. Ja seda nimetatakse
„mälestuseks.“ Ja siis on „pudru ja kapsta“ kudetud kooli-
õpetajast, 40 aastasest õpetajast, „spikerdamisest“, „upo-
uuevõist“ ja „unehlaangist“, „störndest“, „stimmidest“ ja paljust
muust, mida „pudru ja kapsta“ kutsumises tarvis läheb. Kui
midagi nalja kirjutada, siis peab seda paremini, armsaa-
davamini tegema, mitte nõnda eesti, vene ja saksakult
ära segades, kus vahigi võrd, ja mõte peab ka selge olema.
Töö on aga häa varjunud all kirjutud, nii et kes ei tea,
kes on kirjutanud et teagi et mitte ainult selle töö
autor meie koolist vaid ka meie klassist on.

Politiisilisi küsimusi puudutades soovite, et Eesti rahvas va-
ha oleks germaani ja slaavi rist. Vabaduse päike ei saa meie
maal kunagi paistma; ei ole ta suurematel rahvastel, nagu
poolakatel, kes kaua aega on laiali kolmes suursugis, kellel ilu-
hated oma kult tarvitada, ei olnud võimalik /vene riigis/ leida
kõpsetada. Viimaks ometi on see rahvas niinõel küll iseseisev Saksa
kolonisaatsiooni all, kuid kauaks, seda nästab tulevik. Meie maal
ei saa vist itmasgi vabaduse päike paistma, ei saa vürst või
hertsok valitsema, oma parlamendi, sõjaväe, kohtute ja koo-
bidega. Need mõtted jäävad kõrg. unistuseks. Minu unistuse-
le, kudas sünnib Eesti riik, kudas saab ümber Eesti rah-
vas vabaks, sellist vaevast ja venestamisest ja saksastamisest
vastati mulle unes 14 ja 15 septembri vahel öösi 1915 aastal, et:
„Valmistage tud Eesti riigile 60 aastakümnet, s. o. vist 1960a.
Kuid unenägu on unenägu - fantasia, muresjutt ja muud
mudagi.“

„Laste Ælu“ toimetaja.

Vastused shurnaalistele tulnud kirja- de peäle.

Vastuseks „Laste Ælu“ toimetajale.

Hm... „Minimum“ ja „Quissental“ lastele arusaamatud ja
Eesti kirjanduses tarvitamatud (?)! Väga imestamise väärt, kui
„Laste Ælu“ toimetaja rahvusvahelised sõnad /mitte hulka ka „mi-
nimum“ kuulab/ arusaamatuteks ja tarvitamatuteks tunnistab;
tõised seda küll vist ei tea. Teine võib aga alles siis arusaama-
tu ja tarvitamatu olla, kui „Laste Ælu“ toimetaja /ehk mõni muu
genius/ Quissentali kõrtsist, paar versta Tartust umal asu-
vale, uue nime loob, senni ei mõista ma aga seda kohta täi-
seti nimetada.

Küll viluts mõte, nagu ei oleks see tähtis, mis huvitab, vaid as-
nult kohuse tähtsuse. Kui „Laste Ælu“ asnult sellaks viireleb, et „ko-
hust tähta, mitte aga noori huvitavad töid panna, siis võiks

ta küll aegsasti „kõvad päia alla panna.“

Laurel „ja sõna „armastus“ võib ette tulla ainult muinaslugu-
des ja naljajuttis...“ tähendaks minna nii „ja sõna „armastus“ võib ette
tulla ainult muinaslugudes, naljajuttis ja „igapäises, harstuselus.“

Kustate vist kõvasti „Lastelehti“, kuid jätate kahe sil-
ma vahle, et ka sääl armastust kirjutakse; ülepää on vähe
kirjandust leida, kus armastust ei räägita. See on ju täst-
sa loomulik, mõõdepääsmata nähtus, mis siis sellest mitte
kirjutada.

Tunnis võib ainult Tere „uulitsapöiste Lori“ olla ja sääl
ette tulevaist sõnust võite ainult Tere „putru ja kapsad“
kui ta, testil on see kaunis ränk, vähemalt pole pääle Tere
kuigi veel sarnast katset teinud. Mind huvitab, mida Teie
õige tööst „Tunnis“ ootate ja tahate, ja nõuate? Käte Teie
teada mõneks ajaks katkendiks, ehk muures teaduslikuks
tööks, kus isegi kahe aasta sündmusi ühendada ei tohi?
Ta võib kõik muu olla, küll mitte aga ajalugu ehk
ülepää teaduslik töö.

Politikas kobate küll alles pimesi ümber ja näete po-
litilisest sündmustest ja muurrangust ainult und, sellepär-
ast ei pea tarvilikuks Tere sõnu ümberkaasjalt ümber liika-
ta, sest iga lugija tunneb muidugi reis täielise võhku
arvusi.

N.B. Tulvikus palun „Noorusle“ saadetavad kirjad
shurnaali „Noorusle“ adresseerida, mitte toimetusele ega üm-
bruste sõnule.

Aleksander Johannson.

Et „Laste õlus“ laste tööd ilmutavad, pole meist sugugi kah-
ju. Meie pärast võid kirjutada, milust tahad. Et meie aga
sääl ilmutavad tööd, enamasti lõhnad, ei kiida, on täiesti loo-
mulik, sest need tööd on mõtte „kohu“ ja stiili poolt ju väi-
mata nõrgad. Nälja teeb „Laste õlu“ kuulutust, et tööd ust
maksu makstakse!

Kardad, et lapsed ja noorsugu meie shurnaalis il-
mutavast tööst aru ei saaja „kõlblikud“ on, päiale selle ka pak-
ju arusaamatuid sõnu „minimum“ ja „Dussental“ jne,

nooruslased, vist olemeigi "laste elu" toimetaja arvates need lapsed, kellele ja shurnaalile välja annab. Ei! Mille tema shurnaalijuhthooviks ei tarvita. Mille saame ka oma shurnaalitöist ja sõnuist aru, sest meie ei kirjuta mitte lastele, sest meie pole lapsed, kuid meie kirjutame, mistest meie ka aru saame. Peaks ju ometi igakords meie klassist teadma, kuidas, ku' välja loetakse ja mis, minimum tähendab.

Siis armastusest.

"Laste elu" toimetaja on arvusel, et armastusest võtab ainult muinaslugudes ja naljajuttides kirjutada; mitte aga igapäises, harilikuses elus. Kui laps juba vähegi lugeda mõistab, loeb ta aabitsa tagant-otsast juba armastust, ehk küll pealiskaudselt. Seda lubavad ometi laste õpetajad! Miks ei tohi siis sellist tähtsusemalt, põhjalikumalt jutustada?

See on esimene liin armastust mehe ja naise vahel - armastus puhas roojusest, puha, pillamata.

Tersena esineb armastus "Erich Lillorus", mida "Laste elu" toimetaja ka lardab. See on teine liin armastust - armastus ühenduses pillamise ja muuga. Kuid sel on ju ometi ka oma tähtsus - nimelt õpetlikust küljest. Kuid laste shurnaal toimetaja peaks teadma, et nooresole peab ka elu haldama külgi nästama. Muidu võib hõlpsasti õrgelt teelt kõrvale sattuda.

Need on kaks armastuse liiki mehe ja naise vahel. Mõlemad Sa lardad, ei tohi kummagist kirjutada. Sa lubad ainult armastust muinaslugudes ja naljajuttides rääkida. Mis liiki armastus see siis on? See ehk polegi armastus?!

Huvitab ka, mistõttu meie toimetajad pead. No nõnda suurt õigust meie pool üksikule isikule küll ei anta, kui "Laste elus", kus toimetaja kõrk on. Kes on siis toimetaja, et nii peab tegema, kui tema tahab. Ta valitakse ainult prohvaks aastaks ajaajajaks ja on see aeg mööda, on keegi teine toimetaja, kelle huvid erinevad omaist palju lahku lähevad. Ei või ju ometi shurnaalile sellepärast ühest teise kalduda lasta oma vaadete poolt.

"Luuletused on armsad lugeda."

"Kõige selle õpetliku, luteriandusliku kirjanduse riikustöö"

valis shu
ingl
loos?

"Tunnis ära."

Mees on see roostine kirjeldus siis „uulibapoiste lori“ Laste-
kasvataja peaks üldiselt rohkem sõnu valima. „Tunnis“ on elu
palju tähtsam, kui Sina arvad. Mee ei kirjuta kohuse pärast,
mee kirjutame, mis meie noores hinges paisteb, kirjutame, mi-
da tahame, mitte mida peab. Ka seda peab Sa nooruni luba-
matuks, et mitte kult ette tuleb. Peaks mäletama, mis öeldam-
se selle kohta kirjanduse teoorias. Siis veel „uuevõid“ ja muud.
Seda kõike on tarvis, et pilt elavam saaks. Siis veel määrata
viga – „uuevõid“ on minevaastest võetud, aga „Das Mittag-
essen auf dem Hof“ tänavu aastast. See on ajaloo valesti
üleskirjutamine. Lapsed õpivad, loevad ja saavad valitead-
mised ajaloo kärest!

„Tunnis“ on „Laste elu“ toimetaja arvates nagu „puudra ja
kapsta“. Viile ja kulunud võrdlus! Edumulke haridu-
seelendaja peaks selle asemile parema valima, sest puuder,
ütlime tangu, ja kapsad, tulevad kokku napsa-puudru, mis
täiesti korralik söön on.

Ka nooruslastele tahab „Laste elu“ õpetust anda. Kuul-
ge: ... nalja kirjutada, siis peab seda paremini, arusaadavamini
tegema. „Vaadake!“ ja tõesti ei saada aru. Esiti ar-
vab „Laste elu“ toimetaja, et „Tunnis“, „uulibapoiste lori“ on,
pärast, et nali. Ja nalja ei laba siis „Laste elu“ kirjutada,
sest see on „uulibapoiste lori“. Aga armastusist tõhib naljas
kirjutada; järjekult armastusist tõhib ainult muusikategude
kirjutada.

Politikas ei taha sulle palju ütelda. Tahendan ainult, et
sellega peaks rohkem tegemist tegema, kui selle kohta juba
oma arvamist avaldada ja mitte ainult und nägema.

Kuidas on „fantaasia“ üsti nuli? See on nooruslike aru-
saamatu sõna.

R. Ulgorand

Tähtendused.

Kes kopustatud kaaneilustusele „kopma“ järele ei loatagi?

Kuhu on II ja IV kopustatud nide „kopma“ ja viimast kunstivõtte (koparist) mis jäänud?

„Määrused“ 17 lugijate, kaastöölise ja eestseisuse kohta“ oleks jäänud viimaseks Al. Juhanson.

Tähtis on käesolevas numbris mis peab (Tähtsusest kuni nende ridadele) enam enam ei suuda kagesihenda endamist naermast ja need ridadest kirjutanast. „Tähtsused“ ja „Valgustatud akende pool“ kirjavad vist muidugi seda kahust, mis meil autorite poolt ülesandeks tehtud – s.t. panevad lugijad naerma – ehk ma. Kuid edasama tulevad ka meile jõrgnevad need, ilma et seda ~~oleks~~ autorid küll teinud oleks.

Kalendrijärges on näha, misuguse hoolega kõige heraldarimad juttumured on „ette nähtud“ ja kirja pandud (koguni kaks korda ühes shurnaalis)! Ka kaastöölise õigused j.n.e. on imestanudvõõriline punktijärelmuga ora tähtsusele. Tähtis vali. Mõelge: kui kaastöölise kaastöö sellegi mõttevõimele kätte anna kerdetaks ja välja (hirmus!) ; edast: kui kaastöölise shurnaali väljapoole lugejate võrda ei ole – seesama tähts. Ja veel – õige tehti naerugi – : kui kaastöölisele välja teha arstida ja sellest esimehele ei teata, mis – kerdetaks ja välja (arstidus lihtsalt pöördutav)

Muidugi, et need sagedasi kirjelduse kindlusega tehti vana, mis peab häd hülle „ametnikuna“ olama. Ja sellegi vert on formekand, kes mit enigmat proovitud pöördosolevate ettepanemisteks väljastatav isikult koostada ja on peapild „ametnikud“ ja „arstid“ kahtma pannud – nagu (olen kaht nend grupeerida, olgu et, mõnemat need tehti pilleturne kaudu oleks kogunud) :

- I Ametnikud.
- a. Shurnaali
 - B. Eestseisus
 - c. Toimekond
 - d. Väljaliskumline Parandus Toimekond
 - E. Revisjoni komisjon.
 - F. „Nooruse“ Pöördosolek.

- II Ametnikud.
- g. Toimetaja
 - H. Eestseisuse liikmed
 - i. Toimekonna esimees
 - J. Toimekonna liikmed
 - K. Toimekonna juhtkaja.
 - L. Kassapidaja.
 - M. Pöördosoleku juhtkaja
 - N. Revisor nr
 - O. Revisor nr

- III korvalised jõud.
- P. Kaastöölised A, B, C, D, E, F, j.n.e.
 - R. Lugejad A, B, C, D j.n.e. j.n.e. j.n.e.

Kes see 1876 (Ironi Maasis) on, kes nii laavale ja arusaamatel ko-
bel "Toornisile" ja "Laste Elule" kallale kipub?

"Lasta Eln" laimutaja.

Kas sellega, kui autor teada saadaks, oleks an. korras? Mis tähendab siin autor? Millist järeldatakse, et Ironi-Moosis vaimustamisest räägitakse? (Vaatke ulmum. Mõneminutilise)

A. Johnson.

A-ha-haa! Ironi Mooses!

"Laste Eelu" toimetaja loogu põhineb ja teendab, mis ta "Iroon-Maasik" Eesti rahva
andjaks ja nimetab, vastand korral jät ta asjata laimajaks! A. J.

Palun "Ira-koos" mända arutust või arutust, unda ta on ~~arutust~~ ^{arutust} loob, nimekade, unda skumakil karis pole, misdiagi ^{arutust} nende sead, mis forpless, skemas on ja unda tema on mitte juurelulekand pole! D. 7.

Kes see 1876 (Ironi Moosis) on, kes nii lauale ja arusaamatel ka-
bel "Noorusle" ja "Laste Elu" kallale kipub?

"Laste Elu" toimetaja.

Kas sellega, kui autor teada saadaks, oleks an korras? Mis tähendab siin
autor? Millist jõeldatakse, et Ironi-Moosis venustamist tekitab? (kahe ulmuse
määrang)

A. J. Hansen.

A-ha-haa! Ironi Moosis!

"Laste Elu" toimetaja teagu jõuad ja teendad, mis ka "Ironi-Moosis" Eesti rahva a-
andjaks ja ~~kor~~ nimetab, vastand korral jaot ka asjata laimajaks! A. J.

Palun "Ironi-Moosis" nende arutust või andmist, mida ta ~~on~~ ^{ainult} ~~peetnud~~
loeb, nimetada, mida skurvaalil kuts pole, ^{ainult} ~~muudagi~~ nende saat, mis tõrplasi
skemas on ja nende tunda se mitte juureluuletanud pole! A. J.

